27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7445 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1910

ԿԻՐԱԿԻ

30 Octobre 1910 27me année N. 7445

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳԻՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԿԵՂԾ ԱԶԳԱՍԷՐՆԵՐԸ

Արեւելքի օգոստ. 20-25 թիւերու մէջ ընդհանուր ակնարկ մը նետեր էինք Մշոյ ազգ. վարժարաններու վրայ և չէզոքած էինք ան ողորմելի պարագան, թէ անցեալ տարուան կրթական գործի ձախողումը պէտք է վերագրել Առաջնորդի և դաշնակցական մէկ երկու պետերու մէջ գոյացած անպատճառ միջամտութեանց, կրթական տուրքի պատասխանատու հանգամանքէն մարմնոյ մը բացակայութեանց և Մշոյ ազգային վարչութեան ձեռնպահ մնալէն, որով իր իրաւունքներուն տէր չկանգնելով, դաշնակցականները պահ մը պատեհ առիթէն օգտուելով միջամուխ եղան ազգային մարմիններու գործերուն և ուզածնուն պէս սկսան քալեցնել ուրիշ և յատկապէս կրթական գործը։ Ուրիշ պիտի չունենայինք իրենց դէմ, եթէ յանձն առած գործը կէս ճամբան չթողէին և ազգային իշխանութիւնը ճանչնար զիրենք ու վաւերացնէր իրենց պաշտօնը, և ոչ թէ ինքնավստահ կերպով ցրուէին գիւղեր, հայհոյանքներով, գաւազանի հարուածներով, իշխանական և հայ ժողովուրդի պաշտպաններու փըռւռոյց, գոռոզ հովերով կրթական տուրքերը ժողուէին։ Սակայն տիրացու սօսիալիստները ինչո՞վ է որ կ'արդարացնեն կրթական տուրքի անյաջող վախճանը և իրենց «ազնիւ խօսքին փախուստ տալը» — կառավարութիւնը արգիլեց դաշնակցական պետին և իրենք վախցան (յեղափոխական և վախնա՞լ...) չէին գիւղեր տուրքերը հաւաքելու։ Եթէ Համիտի օրերն ըլլային, խնդիրն անգամ կը հասկնայինք, բայց սա ազատ սահմանադրութեան օրով, ձեր սադերու գոռոզութեանը չհասնող պարծենկոտութիւնով՝ Համիտ ազատելէն ալ աւելի, ֆրանսական յեղափոխութենէն ալ աւելի նշանակելից օսմանեան ազգը փրկեցիք, սահմանադրութիւնը բերիք և ուրիշ շատ մը չկրուելիք ու չմարսելիք բաներ բերողները, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ վախնաք ու ձեր արդար զայրոյթը չարտայայտէք ձեր սիրած մեթոտներով, որով գիտէք կռուիլ ռուսական հզօր զօրքին ու անշունչ տարրերու — եկեղեցիներու դէմ։ Եղէք հետեւողական. եթէ հոս ալ կան հալածանքներ, անմեղներու բանտարկութիւն, կրթական տուրքի դէմ խոչընդոտ, ձեր չէֆերուն հետապնդող, հողային հարցի երեսէն խեղճ Հայերու քաշելիքները, եթէ աս բոլորը գիտէք, ինչո՞ւ միթինկներ չէք կազմեր։

Եթէ գիտէք թէ կրթութեամբ և ուսմամբ է որ ազգը կը յառաջդիմէ, ինչո՞ւ չէք յարգեր ազգային վարչութիւններու ուղղութիւնները, եթէ գիտէք որ մեր ժող. վարչութիւնը տգէտ է և անգիտակից, ինչո՞ւ գիտակցաբար չէք գործեր, որ ձեր գիտակից ծառերը չառնան։ Եթէ գիտէք որ յեղափոխութիւնն ալ, յեղափոխականն ալ հաստատ հարուած, գլխատուած աշխատաւորութիւնն է, ինչո՞ւ համար անոր վրայ բեռ կը դառնաք, անոր հաշւոյն կ'ապրիք, տեղ տեղ զէնքը կ'անարգէք։ Այդքան քաջ էք ձեր անզէն, հլու եղբայրներու դէմ, սակայն անսիրտ ու երկչոտ էք կառավարութեան ապօրէնի կարգադրութիւններու ու անոր զեղծարար պաշտօնեաներու (ինչպէս կը սիրէք կրկնել միշտ) դէմ կռուելէն, ճակատ ճակատի գալէն ու ձեր իրաւունքները պաշտպանելէն։

Տիրացու միթինկեանները դաւաճանութիւն կանուանեն իրենց ազնուութիւնները հրապարակ հանողները, զիրենք քննադատողները, ինչո՞ւ, որովհետեւ քննադատութենէ կը վախնան, որովհետեւ սօսիալիստ ու յեղափոխական անունները իրենցմէ շատերու համար միամիտները, ագէտները խաբելու և շահագործելու միջոցներ են։ Տարիներ շարունակ դուք ժողովուրդը դաստիարակեցիք բռունցքով ու Պիզմարկեան դաժանութեամբ, անոր զգացումները այլանդակեցիք, միշտ խեղդեցիք անոր ազատ ձայնը, և այսօր երբ զձեզ քննադատողներ կը գտնուին, դուք փրփուրը բերնին, կը յարձակիք խածնելու ձեր դիմակները պատռողները, նման այն բռնապետներուն, որոնք իրենց ստրուկներու ամենափոքր յանդգնութիւնը հրով ու սրով կը պատժէին։ Այո՛, ինչպէս կրնաք հանդուրժել երբ ձեր երէկի ռայան, ձեր մարդիկը, այսօր ըմբոստացած, զձեզ կը քննադատեն, իսկ դուք զիրենք դաւաճաններ կ'անուանէք, որովհետեւ լոյսը կ'ատէք և խաւարը կը սիրէք ու խաւարի մէջ գործել կ'ախորժիք։

Ժողովուրդը չուզեր, չի սիրեր որ իր ազգային կրթական ու կրօնական գործերուն միջամտէք, չուզեր որ յանուն Դաշնակցութեան տուրքեր հաւաքէք, ձեր երբեմնի բռնութիւններով ան ալ օրէնքին, կառավարութեանը կը դիմէ զէնքը պաշտպանելու. պիտի ըսէք թէ այդ բողոքողները մէկ երկու անձնատէր են, իսկ մենք կ'ըսենք, եթէ ձեր քրդական ու չէչէնական վրիժառութենէն չի վախնան, հարիւրներ կը բողոքեն։ Ժողովուրդը կը պահանջէ որ դուք թողուք ձեր յոխորտանքները, ձեր վէս ու փսփսուք բերող շարժումները, որ համեստ ըլլաք թշնամի գազաններէն չզգուշաք իր դէմ, իր հետ մարդու պէս վարուիք, չահիք ու չահուիք, և իսկական յեղափոխականի գործեր կատարէք։

Եթէ ձեզ մնայ, Մշոյ վանքերն ալ պիտի տիրապետէք, ինչ որ «երկրի տնտեսական, կուլտուրական զարգացման զարկ տալու» համար. բայց չէք կրնար զմեզ խաբել, դուք ձեր պարապ մարդոց գործ կը հնարէք, ամսական կը կապէք, որպէսզի փառաւորապէս վայելէք ի փառս և ի պարծանս ազգային կենդանի և նահատակ հերոս յեղափոխականներուն, և եթէ վաղը առաջնորդին վրայ ճնշում բանեցնելով ձեր ծրագիրները յաջողցնէք ու ձեր դէմ բողոքողներ սեռնէք, զանոնք ալ դաւաճաններ պիտի անուանէք, որոնք ժամանակին կառնելով հրապարակ կը հանեն ու կը ձաղկեն ձեր շահատակութիւնները։

Ցայտնի իրողութիւններ միշտ եկած են ապացուցանելու, որ դաշնակցական կոմիտէ կոչուածները իրենք են արգելք հանդիսացած կրթական տուրքերը հաւաքողներուն, որովհետեւ երբ գիւղը ռէսն ու մեծերը իրենց ակնկալութեանը դիմելու պէտքն են զգացեր, անոնք պատասխաներ են. «Թող ազգ. իշխանութիւնը մեզ դիմէ և մեր միջոցաւ հաւաքէ, կամ՝ քանի որ մեզ դիմուած չէ եղած չենք մասնակցիր»։ Դուք խոչընդոտներ հանեցիք կրթական տուրքը վճարելու, դուք կը հալածէք ձեր կուսակցութեան պատկանող աւելի չիտակ ու գաղափարական անձերը, որոնց ներկայութիւնը անտանելի է ձեր բիրտ, գոռոզ ու ինքնահաւան գործելակերպին։ Ձեզմէ կը պահանջեն որ իյնէք ձեր հրամայողի, գոռոզութեան և ոլիմպեան բարձրութենէն, ու գաք ժողովրդական ներկայացուցիչներու հետ ձեռք ձեռքի, սիրտ սրտի տուած գործէք այն պարագաներու մէջ, որոնք ուղղուած են ժողովուրդի բարոյական մտաւոր առաջդիմութիւնը բարձրացմանը։

Ի՞նչ կուսակցական կուզէ ըլլայ, եթէ անիկա անձնուիրաբար և ուղղամտութեամբ տոգորուած կը գործէ ժողովուրդի բարօրութեան համար, անիկա կը յարգուի ու կը սիրուի ժողովուրդէն, իսկ անոնք որոնք իրենց տեսակ մը բարձր դիրք կուտան, անմատչելի կը դառնան, ձեռքերու կամ աչքերու շարժումներով, տեսակ մը տէրէպէյական ուղղութեամբ կը գործեն, և իրենք զիրենք «Ազգը պահող, պաշտպանող խաչ», գողական օխնապաշտութիւններով խռովութիւն կը սերմանեն, միշտ իրենց հլու, կամակատար ողխաբրին զանգուած մը ստեղծելու կը ճգնին, որպէս զի իրենց ազդեցութիւնը, փառքը կանգուն մնայ, ատանկները մենք կը հարուածենք ու կը քննադատենք։ Դաւաճանները անոնք չեն, որոնք կեղծ յեղափոխականներու, յեղափոխական-միւթէզիմներու և նմաններու դիմակը կը մերկացնեն, ցոյց տալով որ անոնք երկիրն ու երկրի օրէնքները չեն ճանչնար, այլ անոնք են դաւաճանները՝ որոնք ժողովուրդը կը խաբեն, իրենց կուսակցութեան գլուխը կ'անարգեն, հասարակ մահկանացուներէն զիրենք բարձր, շատ բարձր կը դասեն, ազգային իշխանութեան դէմ կ'ընդվզին, բարոյականութեան դէմ կը գործեն, մամուլի և խօսքի ազատութեան դէմ փայտերով ու ճօկաններով կը կռուին, գաղափարական ուղղամիտ յեղափոխականն ու ազգային գործիչները կը հալածեն։

Մենք որոշած ենք քննադատել զձեզ, հոգ չէ թէ տիրացու սագերդ ազգային-յեղափոխական անապարծութեամբ զմեզ դաւաճան անուանէ, զի մենք համոզուած ենք որ լաւ գործ մըն է կատարածնիս և նման չենք «Ազատամարտ» թերթին, որու քառորդը ամէն օր մատնութիւններով ու քսու զրպարտութիւններով լեցուն է։

Մուշ ՍՕՒՐԲԵԱՆ

ԿԸ ՅԱՆԴՄԱՆԵՄ ՔԵԶ, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ԿԸ ՍԻՐԵՄ

Գերմանացիք անգամ պէտք ունեցեր են հետեւեալ պատմութիւնը անգլիերէնէ թարգմանելով իրենց ժողովուրդին ազնուացման ծառայեցնել, ցուցնելով դպրոցներու և ընտանիքներու մէջ ընթերցարաններու միջոցաւ։

Մենք աւելորդ չհամարեցինք թարգմանել նոյնը գերմաներէն օրինակին վրայէն և մեր ժողովուրդին ուշադրութեան ընծայել Արեւելքի պատուական էջերով։

—

ՔՈՒԻՆ ԵՒ ԹՈՄՍԸՆ

(Quin und Thomson)

Անգլիացի բանաստեղծը Թոմսըն (1700-1748) «Եղանակաց Երգիչը», խիստ աղքատ էր, երբ Լոնտոն եկաւ և չէր գիտեր թէ ո՛ւր կրնար ճաշ մը ձեռք ձգել։ Ստիպուած էր պարտքեր ընել, որովհետեւ՝ թէպէտ իր «Զօրս Եղանակները» հրատարակուած էին, բայց ոչինչ շահեցուցած իրեն։

Իր դաժան պահանջատէրերէն մէկը, որուն արտին վրայէ Թոմսընի «Գարունը» չէր կրցած վանել յաւիտենական ձմեռը, վերջապէս բանտարկել տուաւ զանի։

(Պատմութեան այս մասը, մինչեւ այս կէտը ո՜րքան ճշմարիտ պատկեր մը կը ներկայացնէ մեր քաղքերուն։ Մ. Թ.)

Անուանի դերասանը՝ Քուին՝ իմացաւ եղածը, փութաց տեսնել դատաւորը և արտօնութիւն ստացաւ Թոմսընը բանտին մէջ տեսնելու։ Եւ գնաց բանտ. «Ես դերասան Քուինն եմ, ըսաւ. և կը փափաքիմ ծանօթանալ ձեզի»։ Երբ Թոմսըն զարմացմամբ հարցուց թէ ինչպէս Քուինի նման հռչակաւոր դերասան մը իրեն պէս համեստ մէկուն կ'այցելէ բանտին մէջ, Քուին պատասխանեց.—«Սիրելի՛ երիտասարդ, չէ՞ք գիտեր դուք թէ ո՛րքան բան կը պարտիմ ձեզի։ Մեր ազգային հիւանդութեամբը, սպլինով (ձանձրախտ) կը տառապէի. բժիշկս՝ անուանի գիտնական մը, ի զո՜ւր փորձեց իր բոլոր ճարտարութիւնները իմ վրայ, զիս բժշկելու համար։ Օրին մէկը Ձեր «Զօրս Եղանակները» ձեռքս անցաւ, կարդացի, և քերթուածներնուդ պատճառած հաճոյքը ամենազօրեղ դեղ ու դարման եղան ինծի։ Կարդացի և բժշկուեցայ։

(Մեր մէջ ցայսօր Աւետարանի, Սաղմոսի ու Նարեկի ընթերցումը ի՜նչ հոգեկան ու նոյն իսկ մարմնական ցաւեր չէ սփոփած, զոր սակայն կ'ուրանանք, և մեր գրականութիւնը երբ մաքրուի, ազնուանայ, ի՜նչ անհուն ցաւեր, ի՜նչ վիշտեր և դառնութիւններ չպիտի սփոփէ։ Մ. Թ.)

Երախտագիտական զգացումներէ դրդուած կտակիս մէջ ձեզի յատկացուցեր եմ հարիւր ոսկի։ Եւ որովհետեւ դեռ բնաւ միտք ու ախորժակ չունիմ մեռնելու, և մանաւանդ խնդիր է թէ իմ ոսկիներս մահէս ետքը ձեզի այնքան օգտակար պիտի ըլլա՞ն որքան այսօր, որոշեցի այսօր իսկ պարտքս ձեռքովս հատուցանել ձեզի։

(Կրնա՞ք երեւակայել տեսնել հայ մը. «Այս բայց Անգլիացիք հարուստ են» կը մրմռան միաբերան... «Ո՛չ, մարդուկ, խնդիրը հարստութեան վրայ չէ, կոկան պէս անտամարան խօսքեր չեմ ուզեր, խնդիրը զգացումի չուրջը կը դառնայ, մերոնք հարիւր փարայով ալ զոհ պիտի մնային». ո՛չ, նոյնիսկ պարզ գնահատական խօսքերէ.)

Այս ըսելով դրաւ սեղանին վրայ հարիւր ոսկի արժողութեամբ պանքնօթեր, ողջագուրեց երիտասարդ բանտարկեալը և աներեւոյթ եղաւ։

Այս դէպքը մեծ ուշադրութիւն հրաւիրեց իր վրայ. ամէն մարդ սկսաւ կարդալ «Զօրս Եղանակները». վեց ամսուան մէջ կրկնակ տպագրութեան արժանացաւ և Թոմսըն ազատեցաւ պարտքէ և բանտէ։

(Հայ պահանջատէր մը, նոյն պայմաններուն տակ, ինքզինքը վիրաւորուած համարելով...)

—

Քանի մը ամիս առաջ ֆրանսացի երիտասարդ մը ներկայացուցին ինծի, Լիոնէն ուսանող, նոր եկեր էր Անգլիա, ամսուան մը արձակուրդը անցնելու. «Ինչպէ՞ս կը գտնէք Անգլիան ու Անգլիացիները» հարցուցի իրեն մեր խօսակցութեան միջոցին։

Սրամիտ ֆրանսացին, խուսափելով հարցումիս ուղղակի պատասխան տալէ, ըսաւ. «Մենք ֆրանսացիներս քիչ մը խենթուկ ժողովուրդ ենք...»

Մեր յարգելի ընթերցողներէն անոնք որ այս երկու երկիրները ճանչնալու պատեհութիւնն ունեցած են, թող վճռեն թէ որքան իրաւունք ունէր մեր խօսակիցը։ Եւ մեր «Հայերը» ո՞ր երկրին աշակերտներն են, թող իրենք խոստովանին։

Ըստ իս, ո՛չ մէկուն...

Վասն զի...

Հետեւեալ պատմութիւն ալ ֆրանսերէնէ կը թարգմանենք։

«35-40 տարի առաջ մայր մը համեստ երեւոյթով ճաշարան մը կը մտնէ, Բարիզի մէջ, և բաժակ մը սուրճ ու (առանց կարագի հացիկ մը կը խնդրէ ամենայն քաղաքավարութեամբ. (Ձեզ գիտեր թէ սօցիալիստութիւնը որքան հին է... Մ. Թ.)։ Յաճախորդը հին հագուած էր, բայց մաքուր ու տխուր էր դէմքը՝ որ տակաւին զարգացած բարեկիրթ հոգի մը կը մատնէր։ Ակերտն աւարտելէ ետքը, առանց շփոթութիւն ցոյց տալու դուրս կ'ելլէ ճաշարանէ չվճարած։

Այս բանը կրկնուեցաւ երկու ամիս, —Գալ ճաշել եւ չվճարած մեկնիլ։ Կառավօնը իր վարպետին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, որ իր կարգին կը պատասխանէ — «Մ՛ր դպիր խեղճին, զինքը չեմ ճանչնար ես, բայց ազնուական այլ դժբաղդ հոգի մը կը տեսնեմ իր մէջ, բնաւ չանէր խարերայի մը երեւոյթը, իրեն անհրաժեշտ է որ կուգայ առնել, իր ցաւերը և թշուառութիւնը ինծի վստահելու պատիւը կ'ընէ ինծի, թող որ երթայ գայ ուզածին պէս։

Այսպէս անցան երկու ամիս, որմէ ետքը ամբողջ հինգ տարի յաճախորդը իր երեսը չցուցուց, Ճաշարանապետը խիստ համեստ դիրքի տէր մէկը, և որ շատ անգամ պարտքեր ու նեղութիւններ ալ կ'ունենար, բոլորովին մոռցեր էր իր ձրիակեր յաճախորդը, և. ահա օրին մէկը նամակ մը ստացաւ։

Նամակը կուգար այս մոռցուած Թշուառէն, որ հիմա բաղդի մը տիրացած —շնորհիւ իր անդուլ ջանասիրութեան— 30000 ֆր. կը ղրկէր՝ խնդրելով միեւնոյն ատեն որ ո՛չ ստացագիր տայ, ո՛չ ալ որեւէ դիտողութիւն մը ընէ, «քաջ գիտնալով որ կ'ըսէր ան նամակին մէջ, ինծի պէս դժբաղդներու միշտ պիտի հանդիպիք, և դուք պիտի կարողանաք շարունակել ձեր ազնիւ ասպնջականութիւնը, ևն.»։

Բայց որքան փոխուած են ժամանակները. դիտեցէք անշուշտ որ այս երկու դէպքերը 100 եւ 40 տարուան հնութիւն ունին։

Այն ատենները բանաստեղծները կ'երգէին.

«Դէպի վե՛ր, դէպի բարձրը թող ձգտիմք»
«Դէպ առաջ քալենք, վազենք ստանամք»
Ու մարդկութիւնը՝

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 58

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԻՆՆԵՐՈՐԴ

Միեւնոյն ատեն կ'ուզէր անոր պատուիրել որ հետեւեալ առտու իրենց գար անպատճառ, որովհետեւ ըսած էր երբոր Լեւոնի ըսած էր թէ քահանան հետեւեալ օրը իրենց պիտի այցելէր։

Լեւոն երբ հասաւ իր նշանածին տունը Ռօզիկ արդէն շնորհալի արդուզարդ մը ըրած, կազմ ու պատրաստ իրեն կը սպասէր, վարի սալօնը։

— Ինչպէ՞ս եղաւ մայրդ հարցուց աղջիկը։

— Աղէկ է, բան մըն ալ չունի, պատասխանեց երիտասարդը զուարթօրէն, երէկ գիշերուան յանկարծական անհանգստութիւնը պարզապէս կեղծիք է եղեր...

— Կեղծի՞ք, գոչեց աղջիկը զարմացած։

— Այո՛, ինծի հետ առանձին մնալու և քու մասիդ բամբասանքներ ընելու համար, առաջ տարաւ Լեւոն խնդալով։

Բայց Ռօզիկ նշանածին այս խօսքերէն յուզուեցաւ և գոյնը նետեց։

— Ես ի՞նչ ըրած եմ իրեն... մրմնջեց տխուր շեշտով մը։

Երիտասարդը այն ատեն մի առ մի պատմեց իր մօր հետ քիչ առաջ ունեցած բացատրութիւնը։ Եւ ի վերջոյ եզրակացուց։

— Մինչեւ այս առտու կը վախնայի որ մայրս գուցէ ամէն ծանր յայտնութիւն մը պիտի ընէր, բայց հիմա տեսայ որ մէջտեղ բան մըն ալ չի կայ և ասոր համար շատ ուրախ եմ։

Նոյն միջոցին տիկին Թագուհի ներս մտաւ և կէս ժամի չափ ալ անոր հետ տեսակցելէ ետքը, Լեւոն և Ռօզիկ դուրս ելան միասին, եկեղեցի երթալու համար։

Ղուկաս էֆէնտի առտուն կանուխ արդէն գացեր էր Ազգատախնամի ժողովին նախագահելու համար։

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

Հակառակ Սերգիսի տուած խոստումին՝ Ղուկաս էֆէնտի տակ դիմում չէր ըրած Սաթենիկի դէմ եղած հանրագրութեան համար։ Եւ ահա՛ որոշեալ օրը ստորագրութեան կողմէ եկեր էին խեղճ կինն ու Գարեգինը տունէն հանելու։ Բարեբախտաբար հաճի Թումիկ նախապէս Սաթենիկն ու փոքրիկ աղջիկը իր տունը փոխադրած էր, այնպէս որ գործողութիւնը պարզ ձեւակերպութիւն մը եղած էր, առանց թաղին մէջ գայթակղութիւն յառաջ բերելու։

Եւ սակայն դէպքը մեծ զգացում յառաջ բերեր էր, մանաւանդ հանրագրութիւնը ստորագրողներուն մէջ, որոնք եկեր բողոքեր էին հաճի Թումիկ աղային, ըսելով որ զիրենք խաբեր բերած էր։

Սերգիս նոյնպէս սաստիկ զայրացած էր Ղուկաս էֆէնտիի կողմէ խաբուելուն համար, քանզի ինք այնպէս հաւատացած էր որ վաճառականը իր խոստումը պիտի յարգէր և պիտի ջանար ոստիկանական միջամտութեան առաջքը առնել։

Հաճի Թումիկի գինետան մէջ միակ խօսակցութեան նիւթն էր այս խնդիրը։ Կիրքերը գրգռուած էին և գինեպանը կը զգար որ իր ժողովրդականութիւնը ծանր հարուած մը կը կրէր։ Պէտք էր իր վարկը վերահաստատել։

— Ես այդ Ղուկաս էֆէնտիին ճախէն պիտի գամ, դուք ալ պիտի տեսնաք, կ'որոտար ատեն ատեն, առանց ինքն ալ գիտնալու թէ ի՛նչ ձեւով պիտի կրնար իր սպառնալիքը գործադրել։

Ու իր երէկի հիացողները զինքը կը հեգնէին.

— Պօլ պօլ մի՛ նետեր, հաճի Թումիկ, տեսանք ըրած գործդ, ամէնքս ալ խաղք ըրիր, նամուսնիս փարայի մը եղաւ... բոլոր լաւղները վրանիս կը խնդան կոր։

Եւ իրա՛ւ թաղին մէջ հանրագրութիւնը ստորագրողներուն դէմ հեգնութիւնները անպակաս էին։ Մանաւանդ հաճի Թումիկի ընթացքը շատ մը ծաղրաբանութեանց ու չարախօսութեանց տեղի կուտար։ Իբրեւ անպարկեշտ կնոջ մը դէմ հանրագրութիւն պատրաստելէ ետքը, այդ կինը հովանաւորութեանը տակ առած էր ու իր տան մէջ հիւրընկալած։ Այս տարօրինակ հակասութիւնը շատ մը խօսքերու տեղի կուտային։

Գարեգին, տունէն ելլելէն ետքը, առժամապէս Սերգիսի սենեակը փոխադրուած էր և իր բարեկամը որոշած էր որ հոն մնայ մինչեւ պաշտօնի մը ըլլալը։

Երկու բարեկամները անբաժան էին իրարմէ և որովհետեւ Սերգիս կը շարունակէր ամէն երեկոյ հաճի Թումիկի գինետունը հանդիպիլ՝ Գարեգին ալ կ'ընկերանար անոր։

Սերգիս և Թումիկ տեսակ մը սերտ ընկերակցութիւն կազմած էին, նիզակակցութիւն մը ընդդէմ Ղուկաս էֆէնտիի, որովհետեւ երկուքին ալ արժանապատուութիւնը վտանգուեր էր անոր պատճառաւ։ Ու գաղտնի խորհրդակցութիւններ կը կատարէին իրարու հետ, որոնց ի՛նչ ըլլալուն մասին նոյնիսկ Գարեգին տեղեկութիւն չունէր։

Երբոր այս մասին Սերգիսի հարցում ուղղէր, երիտասարդը խորհրդաւոր կերպով կը պատասխանէր.

— Քիչ մը սպասէ։ կ'իմանաս, վերջէն խնդացողը աղէկ պիտի խնդայ, կ'ըսեն Ֆրանսացիները։

Իրիկուն մը, երբ գինետան մէջ, բարձրագոչ վիճաբանութիւն մը կ'ընէին կրկին հանրագրութեան առթիւ, որուն միջոցին յաճախ կը յիշուէր Ղուկաս էֆէնտիի անունը, մարդ մը, որ առանձին նստած, օղի կը խմէր առանց խօսքի խառնուելու, յանկարծ ըսաւ հաճի Թումիկին.

— Այդ Ղուկաս էֆէնտի ըսածդ Կէլկիթեա՞նն է։

— Այո՛, պատասխանեց գինեպանը։

— Սա Բէրայի Ազգատախնամին նախագա՞հը...

— Ճիշդ անիկա։

— Անիկա աղէկ մը ճանչնալ կ'ուզէ՞ք, ըսաւ անծանօթը, ես ձեզի տուն մը տանիմ նէ, հոն անոր ի՛նչ մարդ ըլլալը լսեցէ՛ք։

Թումիկ աթոռ մը առաւ և անծանօթին մօտենալով սկսաւ ցած ձայնով հետը տեսնուիլ, յետոյ Սերգիսին մօտ եկաւ և ըսաւ.

— Վաղը առտու կանուխ հոս գըտնուէ՛, տեղ մը պիտի երթանք... հիմա անոր խերը անիծեցինք, աս մարդը երկինքէն ինկաւ...։

Սերգիս խոստացաւ անպատճառ գալ։

Հետեւեալ առտու կանուխ Թումիկ ու Սերգիս, անծանօթին առաջնորդութեամբ, Բանկալթիի ետեւի փողոցները, փայտաշէն տուն մը գացին, ուր 2 պառաւներ մանկամարդ աղջիկ մը կը բնակէին։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

Հնարեց օդանաւը «վեր բարձրանալու» համար անով. եւ օթօմօպիլով ալ դէպի առաջ կը սուրայ... ապացուցանելու համար թէ՝

Իր հայրերը պարապ տեղը եկած չեն.
Թէ՝ ինք կոյր չէ եւ ոչ նոյնիսկ միաչքն...
Սրունքներ ունի հսկայի
Արծուի պէս ալ աչքեր
Բայց մի հարցնէք թէ ունի
Ուղիղ ըղեղ, սիրտ բարի։

Բայց իմ ցաւս ընդայն է։ Մարդկութիւնը թող «բարձրանայ կամ սուրայ առաջ իր փորին վրայ» և յառաջդիմութիւն անուանէ զայն. իմ ցաւս քուկին ալ ցաւն է. սիրելի ընթերցող, հիմա մտիկ ըրէ. երբ հիւանդ էիր դուն մեռնելէ աւելի ապաքինումդ չէ՞ր որ ուժգին կը հաւատայիր. մտիկ ըրէ, քեզի ըսելիք մեն ալ ունիմ, և կ'ուզեմ որ ականջդ օղ ընես։

Որո՞նք են այն եղանակները երբ երկիրը ծաղիկներով կը զարդարուի և երկնակամարն ալ ճառագայթուն աշխոյժ թռչուններով. գարունն ու ամառը այնպէս չէ՞։

Բայց երբ աշուն գայ, ու թռչունները քաշուին իրենց բոյները, եթերը դառնակ ու լռութիւն տիրէ ատղերու ճամբուն վրայ. — ուշադրութի՛ւն ըսածիս. ատղերու ճամբուն վրայ.— ու հողին վրայ ալ ծաղիկ չմնայ.

Ինչ կը տեսնես, սիրելի ընթերցող, դիտած չե՞ս. լաւ ուրեմն ըսեմ քեզի.— այն անհանդարտ ու ինքնահաւան, տղայամիտ տերեւները որ ծառոց ճիւղերուն շղթայուած էին, որ յիմարաբար կը հաւատան թէ թռչուններուն տեղը պիտի գրաւեն և օդերուն մէջ թռչկոտին, երգեն. և ո՛վ պատրանք, քանի մը րոպէի մէջ կը թափին գետին ու ցեխին կը խառնուին ոտնակոխ։

Ո՛հ, ազատ տերեւներուն ու կարապի երգին մէջ անուրանալի ցաւատանջ նմանութիւն մը կայ. չկա՞յ, ըսէ սիրելի ընթերցող։

Բայց կեանք ու շարժումը պէտք է տիրապետեն ամէն ուրեք, և ամէն ժամանակ, երբ տերեւներն ալ անցնին ու եթերակամարը վերստին մնայ անբնակ անոնց տեղը կ'անցնին ա՛լ աւելի անկենդան ու պաղ ձիւնահատիկները... աւելի հոծ բազմութեամբ և խրախանցումով։

Բայց քանի՞ րոպէ կ'ապրին անոնք։

Կ'անցնին անոնք ալ, այդ մեռած, անկեանք, ասան գոյութիւններն ալ ու

Գարունը կուգայ, թռչունները օդին մէջ ու ծաղիկները երկրի վրայ կը սփռեն իրենց երգը, բոյրը, բոյրը, կեանքը։ Ջիւները թքնել միայն կարող էին...

Հաւատա՛, Հայ ժողովուրդ, հաւատա՛ ինծի, մեր ազգային դաշտին վերեւ տիրող շարժումը լոկ ձիւնի ու սառնամանիքի պռավատօն է, դուն պիտի ապրիս դեռ և ժպտիս։

ԽՈՍՐՈՎ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Փրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ նոյեմբեր 15ին շարունակուեցաւ երկաթուղիի պաշտօնեաներու գործադուլներուն վրայ բացուած հարցապնդումներուն շարունակութիւնը։ Միացեալ ընկերվարական, Պ. Պուքէ փորձեց ապացուցանել թէ կառավարութեան կողմէ հրամայուած զինուորական շարժումը ապօրինի էր։ Պ. Թոմա միջամտեց և յայտարարեց թէ հակառակ կառավարութեան պնդումներուն, գործադուլի շարժումը արհեստական նկարագիր մը ունէր, ոչ թէ յեղափոխական։ Պ. Պրիան պատասխանեց ընկերվարական ճառախօսներուն։ Պատմեց այն բանակցութիւնները որոնք գործադուլէն առաջ կատարուած էին իրեն և գործադուլ ընող գործաւորներու սէնտիքաներուն միջեւ, բանակցութիւններ՝ որոնք վերջաւորութեան մը յանգելու վրայ էին։ Պ. Թոմա պատասխանեց, և ի վերջոյ վիճաբանութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ։

⁂ Բ. Լ. Մ. շոգեկառքի ընկերութեան տնօրէնը իր պաշտօնեաներուն հաղորդեց պաշտօնագիր մը որով կը ծանուցանէ թէ երեք միլիոն ամսաթոշակի յաւելուած մը եղած է, որ պիտի աւելնայ տարեգլխին տրուելիք նուէրներուն վրայ։ Այս գումարը պիտի բաժնուի գործոն սպասարկութեան մէջ ծառայող պաշտօնեաներուն իրենց կրած դժուարութիւններուն եւ վտանգներուն պատճառաւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Աթէնքէն նոյեմ. 15 թուականով կը հեռագրեն «Թանիտրօմօս»ի. «Հանրային կարծիքը կուսակցութեան ձեռնպահութիւնը կը նկատէ միամիտներ շփոթեցընելու բնոյթը ունեցող ձեռնարկ մը։ Սակայն և այնպէս ժողովուրդին մեծամասնութիւնը անդրդուելիօրէն կապուած է Վէնիզէլոսի, օգնելու համար անոր վերածնութեան գործին մէջ։ Քաղաքականութենէ քաշուելու համար Թէօթօքիսի յայտնած փափաքը արդիւնք է տարիէ մը ի վեր զգացուած յուսախաբութեան և երբեք հետեւութիւնը չէ Վէնիզէլոսի բռնած աղդու ընթացքին։ Ռալլի կուսակցութեան պատկանող երեսփոխանները խոստովանեցան թէ յառաջիկայ ընտրութիւններուն մէջ պիտի ձախողին. մանաւանդ Ռալլի պիտի ոչնչանայ. անոր համար է որ ընտրելիութիւնը չպիտի ներկայացնէ։ Զաիմեան երեսփոխանները այսօր իրենց պետերուն անունով յայտարարեցին թէ Վէնիզէլոսի պիտի աշխատակցին։

⁂ Վէնիզէլոս որ հանդարտ կ'երեւայ ու երբեք մտահոգ չէ կուսակցութեանց բռնած ընթացքին պատճառաւ, աթէնքցի օրագրողներու հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է. «Կը ցաւիմ որ կուսակցութեանց լիտրները միշտ կը ջանան իշխանութիւնը ձեռք անցընելու. անգիտակ են դեռ հայրենիքին ճշմարիտ շահերուն և կ'աշխատին շփոթութիւններ յառաջ բերել։ Բայց բարեբաղդաբար, երկիրը զուրկ չէ կարող անձերէ որոնք պիտի կրնան անոնց տեղը բռնել, կատարելու Ազգ. Ժողով մը կազմելու համար»։

⁂ Կուսակցութիւնները որոշած են ընտրական շարժումին չմասնակցիլ։ Իրենց ձեռնպահութեան գիրը արդէն Թէօթօքիսի կուսակցութեան պատկանողներէ 63 հոգիի, իսկ Ռալլի կուսակցութեան պատկանողներէ 30 հոգիի կողմէ ստորագրուած է։ Ամբողջ մամուլը կը ծաղրէ կուսակցութիւնները և այն երեսփոխանները որոնք ձեռնպահութեան գիրը ստորագրած են։ Վէնիզէլոս կուսակցութեանց բռնած այս ընթացքը խստիւ պախարակեց, մանաւանդ անոնց հայրենասիրական զգացումէ զուրկ ըլլալը։ Ասկէ զատ խմբագրի մը յայտարարեր թէ յառաջիկայ Ժողովը կարելիութեան սահմանին մէջ պիտի վերաքննէ սահմանադրութիւնը եւ յետոյ պիտի ձեռնարկէ օրէնսդրական աշխատութեան մը որ շատ ստիպողական է։ Վէնիզէլոս ի մէջ այլոց յայտարարած է թէ թերեւս ներկայ Ժողովը գումարուի երկրորդ նիստին, ամբողջութեամբ քուէարկելու համար վերածնութեան ծրագիրը։

⁂ Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Յունաստան զինուորական մարզիչներ ղրկելու համար սկսուած բանակցութիւնները վերջացած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՍՈՊՐԱՆԻԻ ԲԱՑՈՒՄ

Սոֆիայէն 15 նոյեմ. թուով կը հեռագրեն. «Թագաւորը այսօր բացաւ Երեսփ. Ժողովը, արտասանելով բացման ճառ, իբրեւ ինքնօրէն տէրութիւն Պուլկարիոյ արդի կացութիւնը ի վեր հանելով որ իր վրայ պարտք դրած էր երթալ այցելութիւն տալու քանի մը պետական անձերու։ Աս էր նաեւ կառավարութեան ուզածը որ այս այցելութիւնները ոչ միայն կառավարական պարտք մը կը նկատէ այլեւ քաղաքական նշանակութիւն մը կուտայ անոնց։ «Փրանսական մեծ և ազատ մայրաքաղաքին մէջ, որ ազատութեան և յառաջդիմութեան փառայեղ ախոյեանն է, Պուլկարիա յանձին իմ ողջունուեցաւ իր յառաջդիմութիւններուն համար։» «Պարտք կը սեպեմ յիշել նաեւ այն հանդիսաւոր ընդունելութիւնը որուն առարկան եղայ մեր դրացի կայսրութեան մայրաքաղաքին մէջ։ Պուլկարիա լաւ յարաբերութիւններ կը մշակէ բոլոր մեծ տէրութեանց հետ. ան կը վայելէ անոնց համակրութիւնը որ իր յառաջդիմութեանն ու բարգաւաճմանը համար այնքան թանկագին է։ Կառավարութիւնը այս յարաբերութիւնները սեղմելու և զօրացնելու համար իր բոլոր ջանքերը պիտի թափէ։» Գահաճառը յետոյ յիշեց որ կառավարութեան ծրագիրը անփոփոխ կը մնայ։

⁂ Տօքթ. Դանեվ Սօպրանիէի նախագահ ընտրուեցաւ, Սլավէյքօֆի տեղ որ դատական նախարար ընտրուած է։

⁂ Զարաչար մեկնութիւններու տեղի տուած է գահաճառին համառօտութիւնը որուն մէջ յիշատակուած չէին դը բացի փոքր տէրութեանց հետ Պուլկարիոյ ունեցած յարաբերութիւնները ու ներքին կարեւոր դէպքերը, որոնք սա վերջին տարուայ ընթացքին պատահած էին։ Թագաւորին գահաճառը կարդացուած ատեն բոլոր երեսփոխաններն ալ ոտքի կեցած էին, բացի հողագործական կուսակցութեան երեսփոխաններէն, որոնք ի նշան ցոյցի, չուզեցին ոտքի կենալ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՈՂՈՂՈՒՄԸ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՐԻՒՐ ԶՈՀԵՐ

Ինչպէս արդէն ասկէ առաջ գրած էինք, Իտալիոյ մէջ պատահած մեծ ողողումներու ատեն բազմաթիւ գիւղեր ոչնչացած էին։ Մասնաւորաբար Զէթառայի մէջ մրրիկը աննկարագրելի ըլլալու սարսափ աւերներ գործած է։ Երբեք այնքան ցաւալի տեսարան չէ երեւակայուած։ Սթանիֆա լրագրին թղթակիցը կը պատմէ թէ հոն հասած ատենը արկածեալները ազատելու կ'աշխատէին. ամէն աշխատութիւն սակայն վտանգալից էր։ Արդարեւ կսկծագին տեսարան մըն էր տեսնել խեղճ վիրաւորեալներ որոնց կարելի չէր օգնութեան հասնիլ, միջոցներու անբաւականութեան պատճառաւ։ Դեռ դժուար է զոհերուն ճշգրիտ թիւը տալ, որոնք հաւանականաբար 200է աւելի են։ Վիրաւորուածները բազմաթիւ են որովհետեւ արկածը գիշերը պատահած է։ Անոնք որ արթննալով, պատուհանները ելած էին, կ'ըսեն թէ հեղեղին սարսափելիութիւնը անասելի էր։ Ստիպուած են փախչիլ գիշեր ատեն, վիրաւորներու ճիչերուն և մահամերձերու հոնդիւններուն մէջտեղ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴԱՒԱԴՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈՐՁ

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ

Ուրբաթ իրիկուն մայրաքաղաքիս մէջ զրոյց կը շրջէր թէ Ռումէլիի երկաթուղիի գծին վրայ եղեռնական նոր փորձ մըն ալ կատարուած էր Էտիրնէի մօտ։ Սուլթանին Էտիրնէ գտնուիլը բացառիկ կարեւորութիւն մը կ'ընծայէր այդ զրոյցին։ Բայց գիշերուան հեռագիրները ճշդեցին լուրը, ծանուցանելով թէ դաւադրական նոր փորձ մը կատարուած էր Սքիւպի կողմերը, Սքիւպ-Զիպէֆչէ երկաթուղիի գծին վրայ։

⁂ Սելանիկէն քաշուած հեռագիր մը, նոյեմ. 15 թուով, սապէս կը պատմէ եղեռնական փորձը. «Տինամիթի երկրորդ եղեռնական փորձ մը կատարուեցաւ երէկ գիշեր, ժամը 10.50ին, երկաթուղիի գիծին վրայ, երբ Սկիւպ գացող վաճառքի կառախումբ մը Քումանովայի և Թապանօֆչէի մէջտեղէն 287.568րդ քիլոմէթրին վրայէն կ'անցնէր։ Կառախումբին մեքենավարը պայթումի ձայներ լսելով և տեսնելով որ բոլոր բաժանումներուն ապակիները ջախջախուած են, կրցաւ ճիշդ ատենին կեցնել վայրաշարժը, աղէտէ մը խուսափելու համար։ Ցետոյ ստուգուեցաւ որ երկաթէ գիծը 43 սանթիմէթրի չափ օդը ելած էր։ Կառախումբին պաշտօնեաները անվնաս մնացած են։ Միայն վայրաշարժը կարեւոր վնասներ կրած է։»

⁂ Օսմ. Լոյտ սապէս կը պատմէ կատարուած դաւադրական փորձը.— Հինգշաբթի գիշեր, ժամը 10ին գործուած է եղեռնական փորձ, գրեթէ առաջին փորձին տեղը։ Գիշերը շատ մութ էր։ Զարագործները միեւնոյն դրութեան հետեւած էին ճշդիւ. ճամբուն մէջտեղը ելեկտրաչոր բարդ մը դրուած էր երկաթուղիի գծին վրայ, որ հաղորդակցութիւն ունէր երկաթուղիի գծին հետ։ Բայց այդ հաղորդակցութիւնը հաստատուած էր ներքին գծին վրայ, որով այդ գիծէն 43 սանթիմէթր մասը միայն օդը ելած է։ Այդ բարեբախտ պարագային շնորհիւ, վայրաշարժը և վակօնները կրցան շարունակել իրենց ճամբան գծին այն մասին վրայէն, որ քանդուած էր ռումբային պայթումին հետեւանքով։ Այդ անջրպետը անցնելէ յետոյ, մեքենավարը իմացած ըլլալով պայթումը, փորձին տեղէն քանի մը մէթր անդին կեցուց կառախումբը։ Ռումբն գրեթէ վայրաշարժին տակ պայթած ըլլալով, մեծապէս վնասուած էր ան։ Կառախումբը գիշեր ատեն կեցաւ ճամբուն վրայ, օգնութեան սպասելով։ Բիչ ատենէն Քումանովայէն հասան արեւելեան երկաթուղիներու կայս. քոմիսէրը, ոստիկանութեան քոմիսէր մը և Քումանովայի կայարանին պաշտօնեաները, որոնք քննութիւն կատարեցին և ընդարձակ հեռագիրներ ուղղեցին երկաթուղիի տնօրէնութեան, յիշեալ տեղեկութիւնները հաղորդելով։ Ցետոյ հասաւ օգնութեան կառախումբ մը, որ մինչեւ մօտաւոր կայարանը տարաւ զայն։ Ճամբուն վնասուած մասը, 43 սանթիմէթր, իսկոյն նորոգուելով, կառախումբը ճամբայ ելաւ։ Գալով ճամբուն վրայ կատարուելիք հսկողութեան միջոցներուն, որոնք կառավարութենէն պահանջուած էին, կառավարութիւնը ըստ այնմ հրամաններ տուած էր Սելանիկի իշխանութեանց. բայց յայտնի չէ թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան գործադրուած էին այդ միջոցները։

⁂ Ռումէլիի երկաթուղիի ընկերութեան քննիչը հրաման ստացած է եղեռնական փորձին վայրը փութալու և տեղեկագիր մը պատրաստելու։

⁂ Սքիւպէն Օսմ. Լոյտի կը հեռագրեն. «Դաւադրական փորձին տեղը երեւան հանուած է պուլկարական տառերով նամակ մը, որուն մէջ ըսուած է թէ վերջին երկու չարագործութիւնները նախակարապետներն են աւելի ծանր դէպքերու։ Այդ նամակը քօմիթէի մը ստորագրութիւնը կը կրէ։»

⁂ Թանին այս դաւադրական փորձին առթիւ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ. «Այդ անարգ ոճրագործները, Մակեդոնիոյ մէջ իրենց գործած ոճիրներով, կ'ուզեն կրկնել քանի մը տարի առաջ իրենց ի գործ դրած արարքները։ Կրնան վստահ ըլլալ թէ այսօրուան կառավարութիւնը Ապտիւլ Համիտի երբեմնի կառավարութիւնը չէ։ Այդ անզգամները թող ապահով ըլլան թէ քիչ ատենէն իրենց արժանի պատիժը պիտի կրեն։»

⁂ Սթանպուլի Սելանիկի թղթակիցը կ'ըսէ թէ հանրային կարծիքը հետզհետէ կը գրգռուի այդ կարգի ոճիրներու հանդէպ։ Կը պահանջէ որ զգուշական միջոցներ և պատիժներ տնօրինուին։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԷՏԻՐՆԷԻ ՄԷՋ

Սէրքէճիէն մինչեւ Էտիրնէ, ուր կը գտնուի հիմա Սուլթանը, երկաթուղիի բոլոր կայարանները դրօշազարդուած էին։ Գարա-Աղաճի մէջ տեղւոյն բնակչութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը կայսեր մատուցած է ծաղկեփունջ մը և շնորհակալութեան ուղերձ մը, վեհապետական այցելութեան առթիւ։ Կայս. Ա. Թիկնապահ Պուրշիտ փաշա Սուլթանին կողմէ պատասխանած է թէ կայսրը շատ գոհ է ժողովրդեան սիրալիր վերաբերումէն։ Պուրշիտ փաշա ժողովրդեան հաղորդած է Սուլթանին բարեւները, կայս. կառախումբը «Բատիշահըմ չօք եաշա»յի աղաղակներուն մէջ ճամբայ ելած է։ Կէս գիշերին մօտ, կայս. կառախումբը Էտիրնէի կայարանը մտած ատեն, ամբողջ քաղաքը ոտքի վրայ էր գրեթէ։ Դէպի կայարան տանող ճամբան լուսազարդուած ու դրօշազարդուած էր։ Ամէն կողմ պէնկալեան լոյսեր կը վառէին։ Կառախումբը կայարան մտնելու պահուն «Կեցցէ՛ Սուլթանը», «Կեցցէ՛ Սահմանադրութիւնը», «Կեցցէ՛ Բանակը» աղաղակները կը լսուէին։ Կայսրը, վակոնէն վար իջնելէ յետոյ, պահ մը հանգիստ առած է սրահին մէջ։ Ցետոյ կառքով գացած է Նախկին Սուլթաններու բնակարանը։ Ճամբուն վրայ խռնուած ամբոխը խանդավառ ցոյցեր կ'ընէր։ Սուլթանը իրեն յատկացուած բնակարանին մէջ հանգըստացած է, որուն այնքան պէտք ունէր, կրած յոգնութիւններէն յետոյ։ Հետեւեալ օրը, ուրբաթ, քաղաքին Սելիմիէ մզկիթին մէջ տեղի ունեցած է Սելամլըքի արարողութիւնը։ Սուլթանը հանդիսաւորապէս գացած է այդ մզկիթը, ուրբաթի աղօթքը կատարելու համար։ Կայսրը մեծ համազգեստ կը կրէր և բոլոր պատուանշանները կախած էր։ Սուլթանին կը հետեւէին գահաժառանգը և կայս. իշխան Վահտէտտին էֆ.։ Նախարարները, կուսակալը, տեղւոյն բարձրաստիճան պաշտօնատարները մզկիթին դրան առջեւ ընդունած են վեհապետը։ Կայսեր երթեւդարձի միջոցին խանդավառ ցոյցեր կատարուած են ժողովրդեան կողմէ։

⁂ Սուլթանը 1500 ոսկի նուիրած է Էտիրնէի աղքատներուն բաժնուելու համար անխտիր։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պէրլինէն երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ գերմանական և աւստրիական պանքաներուն միջեւ կատարուած բանակցութիւններուն մէջ գլխաւոր հիմերը դրուած են այն աւստրեւգերման խմբակին, որ կազմուելու վրայ է, փոխառութիւններ ընելու համար Թուրքիոյ։ Բանակցութիւնները Պէրլինի մէջ առաջ պիտի տարուին։

⁂ Կ. Պոլսէն Վիեննա քաշուած հեռագրի մը նայելով, օսմ. կառավարութիւնը կը պնդէ որ փոխառութեան գումարը 150 միլիոն ֆրանքէն աւելի ըլլայ, բայց գերման պանքաները կը մերժեն։

⁂ Պ. Հիւկնէն եւ Պ. Հանց գերման պանքաներու կողմէ պատուիրակ կարգուած են, հասկնալու համար թէ օսմ. կառավարութիւնը ի՛նչ պայմաններով կ'ուզէ փոխառութիւն կնքել։

⁂ «Թան»ի Պոլսոյ թղթակիցը կ'ըսէ թէ Փրանսայի հետ բանակցութեանց խզումը մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերած է մայրաքաղաքիս մէջ, մանաւանդ որ կառավարութիւնը դրամական դժուարութեանց մատնուած է։ Թղթակիցը կ'ըսէ թէ ելմտական նախարարը, որ պիտի ստիպուի աւելի բարձր սակով դրամ առնել Գերմաններէն, Խորհրդարանին առջեւ դէշ դիրքի մը պիտի մատնուի հարցապնդումներու առթիւ։

⁂ «Թան»ի Պէրլինի մասնաւոր թղթակիցը նոյեմ. 12 թուականով հետեւեալը կը գրէ իր թերթին. «Պէրլինի պանքաներու սէնտիքան 120 միլիոն մարքի կանխավճար մը կ'ընէ Թուրքիոյ, հարիւրին վեց տոկոսով. կարելի է որ այս կանխավճարը աւելի բարձր գումարի մը հասնի, որովհետեւ հիմակուընէ իսկ արդէն վաթսուն միլիոն մարք հայթայթուած է։ Պանքաներու եւ օսմ. ելմտական նախարարութեան միջեւ բանակցութիւնները պիտի սկսին փոխառութեան համար, որուն սակը ամէն պարագայի մէջ հարիւրին հինգուկէսէն պակաս չպիտի ըլլայ։ Սակայն եւ այնպէս կրնան զանազան դժուարութիւններ ծագիլ այս տեսակ խնդրի մը մէջ, օրինակի համար հողային մենաշնորհներ եւ ուրիշներ, մանաւանդ Պաղտատի վիլայէթին մէջ։ Կը յուսացուի որ փոխառութեան մէջ անգլիական տուներ ալ մտնեն։

⁂ «Թայմզ» կը պարսաւէ Թուրք կառավարութեան բռնած ընթացքը փոխառութեան խնդրին մէջ։ Այս առթիւ կը մատնանշէ Մակեդոնիոյ մէջ խռովութեանց զարթնումը և կը գանգատի որ հականգլիական ցոյցեր եղած են Կ. Պոլսոյ մէջ, պարսկական խնդրին առթիւ։

⁂ Վիեննայի մէջ ալ աննպաստ տպաւորութիւն մը առաջ բերած է Փրանսայի հետ բանակցութեանց խզումը։ Պէրլինի եւ Վիեննայի դրամական շրջանակները ձգտեալ ըլլալուն, կը կարծուի որ օսմ. փոխառութիւնը պիտի ձախողի։

⁂ Frankfurter Zeitung խմբագրականի մը մէջ օսմ. փոխառութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Ցայտնի է թէ Թուրքեւգերման եղանակաւորական գործով, որ հաւանական կ'երեւայ, Թուրքիոյ նըկատմամբ Գերմանիոյ շահագրգռումը և Թուրքիոյ մէջ գերման ազդեցութիւնը պիտի աւելնան։ Այս իրողութեան հակառակը քիչ ատենէն զգալի պիտի ըլլայ։ Փրանսական մամուլին մէկ մասը անիրաւ է, երբ վերստին ձեռք կ'առնէ Գերմանիոյ դէմ եղած հին մեղադրանքները, որոնք կը միտին խանգարել երկու երկիրներուն բարւոք յարաբերութիւնները։ Սակայն ցաւալի է որ Կ. Պոլսոյ մէջ առանց պատճառի խանդավառութիւններ երեւան կուգան և կը յայտնուին գերման կայսեր ուղղուած հեռագրով մը, այդպէս ակներեւ նոր ապացոյցներ ընծայելով Փրանսական պատճառաբանութեանց որոնք կրնան հանել ծանօթ եզրակացութիւնները Թուրքիոյ մէջ գերման ծրագիրներու մասին։ Գերմանիոյ մէջ կարելի եղածին չափ լաւ պիտի ծառայեն գերման շահերուն, երբ նոր կացութիւնը դատուի առանց երեւակայութեան և իրողութեանց չափաւոր գնահատումով մը։ Գերմանիա ուրիշ բան չի պահանջեր եթէ ոչ իր ժողովրդեան ազատութեամբ խաղաղութեամբ աշխատելու, զերծ ամէն արգելքներէ»։

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ

Սթէֆանի գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը տուած է Հօտէյտայէն. «Էրիթրէէի բնիկի մը պատկանող Ճենովա անուն նաւը, որ Մասսաուայէն կուգար և Կիզան կ'երթար, հարաւակողմի նաւակայքին մէջ կանգ առաւ նոյեմ. 20ին։ Նաւուն վնասուած մասը նորոգելու համար հարկ եղաւ բեռան մէկ մասը ցամաք հանել։ Թուրք մաքսային իշխանութիւնը կարծելով որ մաքսանենգութիւն էր եղածը, ապրանքները նաւ բեռցնել տուաւ և Հօտէյտա ղրկեց գրաւուած նաւը։ Բացուած քննութեան միջոցին վէճ մը ծագեցաւ Հօտէյտայի իտալական հիւպատոսին և տեղական իշխանութեան միջեւ օրինական ձեւակերպութիւններու մասին, որոնք գործադրութեան մէջ եղող դաշնագիրներով և քաբիթիւլասիօններով կանխատեսուած են։ Հետեւաբար հիւպատոսը հակառակեցաւ համագործակից դատաւորի։ Կուսակալը հրաման ստացած է այդ գործին առթիւ ո և է գործադրութիւն յետաձգել։ Իտալական Արեթուզ զրահաւորը Հօտէյտա հասաւ։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Թանի մէջ կը կարդանք. «Բարիզի օսմ. դեսպան Նաում փաշա Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարարին այցելեց

ԱՐԵՒԵԼՔ...Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (161)

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԳ.

ԵՐԵՒՈՒՄԸ

— Այո՛, եթէ տղքառ և ձախաւէր ըլլայ. բայց ո՛չ այդպէս, եթէ միլիոնատէր և ճարտար ըլլայ։ Մնաց որ, ամենէն դէշ հետեւանքը պիտի ըլլայ այն մահապատիժը, որուն վրայ քիչ մը առաջ խօսեցանք և որուն տեղ Փրանսական մարդասէր յեղափոխութիւնը տարած է քառահերձութեան և անիւի մահապատիժները։ Արդ, ի՞նչ նշանակութիւն ունի մահապատիժը, երբ մարդ վրէժը լուծած է։ Արդարեւ, արտմեցած եմ որ այդ թշուառականին հաւանական գլխատումը տեղի չպիտի ունենայ։ Ինչպէս պիտի տեսնէք, որքա՛ն քիչ պիտի տեւէ այդ գլխատումը, այնպէս որ չարժեր անոր վրայ խօսիլն իսկ։ Բայց, պարոններ, Բարեկենդանի օրուան խօսակցութիւն չէ ասիկա։ Ինչպէս եղաւ որ այս խօսքը բացուեցաւ։ Այո՛ յիշեցի. պատուհանիս առջեւ տեղ մը ուզեցիք. լա՛ւ, պիտի բռնենք այդ տեղը. բայց նախ սեղան նստինք. ուստիկ մեզի կը ծանուցանեն թէ ճաշը պատրաստ է։

Արդարեւ, ծառայ մը սրահին չորս դռներէն մէկը բանալով, աւանդական խօսքը արտասանեց.

— Հրամմեցէք։

Երկու երիտասարդները ոտքի ելլելով ճաշարան անցան։

Ճաշի միջոցին, որ ընտիր էր ու հաղուադէպ ճաշակով մը մեծարուած, Ֆրանց իր աչքերով կը փնտռէր Ալպէրի նայուածքը, անոր մէջ կարդալու համար իրենց ասպնջականին խօսքերուն ձգած տպաւորութիւնը իր բարեկամին վրայ. սակայն Ալպէր բնաւ չնշմարեց իր բարեկամին մտահոգութիւնը. կա՛մ այն է որ Ալպէր իր սովորական անփութութեամբ, շատ ուշադիր չէր եղած կոմսին խօսքերուն. կա՛մ այն է որ Մոնթէ-Քրիսթոյի խօսքերը մենամարտի մասին, զինքը հաշտեցուցած էին անոր հետ. և կա՛մ այն է որ պատմուած նախընթաց պարագաները Ֆրանցի միայն ծանօթ ըլլալով, անոր վրայ միայն կրկնապէս պիտի ազդէին կոմսին տեսութիւնները. ընդհակառակը չորս-հինգ ամիսէ ի վեր իտալական կերակուրներ, այսինքն աշխարհիս ամենէն դէշ կերակուրները ուտելու դատապարտուած մարդու մը պէս սկսաւ ճաշակել հրամցուած կերակուրներէն։ Գալով կոմսին, հազիւ մէկ մէկ պատառ բերանը կը դնէր իւրաքանչիւր կերակուրէն, կարծես թէ իր հրաւիրեալներուն հետ սեղան նստելով՝ քաղաքավարական պարտք մը կատարած կ'ըլլար և հիւրերու մեկնումին կը սպասէր կարծես, տարօրինակ կամ մասնաւոր ուտելիք մը կը ճաշակելու համար։

Այդ բանը ակամայ Ֆրանցի կը յիշեցնէր Մոնթէ-Քրիսթոյի պատճառած վախը Կ... կոմսուհիին, և սա համոզումը թէ դիմացի օթեակին մէջ ցոյց տուած մարդը ուրուական մըն էր։

Ճաշէն յետոյ Ֆրանց ժամացոյցը նայեցաւ.

— Ինչո՞ւ ժամացոյցնիդ կը նայիք, ըսաւ կոմսը։

— Ներեցէք, պարոն կոմս, հազար ու մէկ գործեր ունինք, պատասխանեց Ֆրանց։

— Ի՞նչ գործ։

— Ծպտումի համար պէտք եղած զգեստները չունինք, մինչ ծպտումը անհրաժեշտ է։

— Ատոր համար հոգ մը ընէք բնաւ. կարծեմ թէ տէլ Բօբօլօ հրապարակը մասնաւոր սենեակ մը ունինք այդ բանին համար. հոն բերել պիտի տամ ձեր ուզած տարազները։ Պիտի կրնանք այդ սենեակին մէջ դիմակաւորուիլ։

— Մահապատիժէն յետո՞յ, գոչեց Ֆրանց։

— Անտարակոյս, անկէ առաջ, նոյն միջոցին կամ անկէ ետքը, ինչպէս որ կ'ուզէք։

— Կառափնատին դիմա՞ց։

— Մահապատիժը հանդէսին մասը կը կազմէ։

— Պարոն կոմս, տեսէք ի՛նչ խորհեցայ. ձեր հաճոյակատարութեան համար շնորհակալ եմ, բայց ձեր կառքին մէջ տեղ մը և ձեր պատուհանին առջեւ տեղ մը գրաւելով պիտի բաւականանամ, ձեզ ազատ ձգելով իմ տեղս գրաւելու տէլ Բօբօլօ հրապարակին վրայ նայող պատուհանին առջեւ անցնելու։

— Բայց խիստ հետաքրքրաշարժ տեսարանէ մը զրկուած պիտի ըլլաք, պատասխանեց կոմսը։

— Դուք ինծի կը պատմէք, յարեց Ֆրանց, ես համոզուած եմ որ ձեր բերնէն լըսած պատմութիւնս աւելի տպաւորութիւն պիտի գործէ իմ վրաս քան թէ աչքով տեսած ատենս։ Մնաց որ, մէկէ աւելի անգամներ մտադրած եմ մահապատժի մը ներկայ գտնուիլ, բայց երբեք չեմ կրցած վճռական որոշում մը տալ։ Իսկ դո՞ւք, Ալպէր։

— Ես Քասթէնի գլխատումը տեսած եմ, պատասխանեց դեր կոմսը, բայց կարծեմ այդ օրը գլուխս տաքցած էր քիչ մը։ Քոլէճէն ելած օրս էր, եւ չեմ գիտեր թէ գիշերը որ գօտարանին մէջ անցուցած էինք։

— Ասիկա պատճառ մը չէ որ Բարիզի մէջ չըրած բաներնիդ արտասահմանի մէջ չընէք. մարդ կը ճամբորդէ՝ բան սորվելու համար. երբ մարդ ուրիշ տեղ մը կ'երթայ՝ բան տեսնելու համար է։ Երեւակայեցէ՛ք որ ի՛նչ դէմք պիտի առնէք, դարձին, երբ ձեզի հարցնեն. «Հռոմի մէջ ի՞նչպէս ի գործ կը դնեն մահու պատիժը»։ Եւ դուք պիտի պատասխանէք. «Չեմ գիտեր»։ Մնաց որ, մահապարտը լիրբ անզգամ մըն է, որ վառարանի փայտակալով մը սպաննած է զինքը զաւկի պէս մեծցնող կանոնիկոս մը։ Կրօ՞ն, երբ մարդ եկեղեցական մը կը սպաննէ, աւելի պատշաճ զէնք մը կը գործածէ, մանաւանդ որ այդ կրօնաւորը կրնայ իր հայրը ըլլալ։ Երբ Սպանիա ուղեւորէք, ցլամարտերը տեսնելու պիտի երթաք, այնպէս չէ՞։ Լաւ, ենթադրեցէք որ կռիւ մըն է տեղի ունենալիքը. կը յիշէ՞ք Սիրքի նախկին Հռոմայեցիները, տօնախմբութիւնները, ուր երեք հարիւր առիւծ և հարիւրի չափ մարդիկ կը սպաննուէին միտքերնիդ առջեւ բերէք այն ութսուն հազար հանդիսականները, որոնք կը ծափահարէին, այն խելօքիկ խաթունները, որոնք իրենց կարգնցու աղջիկները հոն կ'առաջնորդէին և այն դիւթիչ վեսթալեան կոյսերը, որոնք իրենց սպիտակ ձեռքերու բթամատովը սիրուն նշան մը կ'ընէին սա իմաստով. «Ո՛հ, ծուլութիւն չուզեր, սա մարդուն գործը լմնցուր, որ արդէն իսկ հոգեւարք է։»

(Շարունակելի)

անոր ներկայացնելու համար Թուրքիոյ կառավարութեան պատասխանը Թուրքիոյ մէջ բնակող Թունուզցիներուն և Ալճէրիցիներուն համար Ֆրանսայի ըրած պահանջումներուն մասին: Կը կարծենք թէ Բ. Դուռը պէտք եղած միջոցները ձեռք կ'առնէ՝ եգիպտական իշխանութիւններուն յանձնելու համար Թունուզցի Քիթթանին որ Իզմիրի մէջ ֆրանսական հիւպատոսարանին կողմէ ձերբակալուած էր և Թուրք իշխանութեանց կողմէ առ առնուած էր: Արդարեւ Եգիպտոսի մէջ էր որ յիշեալ Քիթթանին գործած էր այն ոճիրները որոնց պատճառաւ ձերբակալուած էր: Ալճէրիացիներուն գալով՝ օսմ. կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ տեղական իշխանութեանց պէտք եղած հրամանները պիտի տայ որպէսզի Թուրքիոյ մէջ բնակող առանձնաշնորհեալ Ալճէրիացիները առնէ եւ ֆրանսական հպատակ ճանչցուին: Պ. Բիշօն այս պատասխանագրին պարունակութեանց տեղեկանալէ ետքը՝ իբր թէ պահանջեր է որ բոլոր կէտերը ճշդելու համար յաւելուածներ աւելցուին:»

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ

Աւջի օր, անգլիական Վէբբիս շոգենաւով մայրաքաղաքս հասան 150 անգլիացի զբօսաշրջիկներ: Երէկ մասնաւոր թոյլտուութեամբ Թոփգափուի կայսերական գանձատունը այցելեցին:

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԻՐՔԸ

Կ. Պոլսէն Քէօլնիշէ Զայթունկի ղրկուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ օսմ. դահլիճին համաձայնութիւնը առերեւոյթ է, Պատերազմական ծախքերու քոնթրոլը գոյութիւն ունի բացորոշապէս: Բայց կը կարծուի որ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա պիտի ջանայ երաշխաւորութիւններ ձեռք բերել օսմ. քոմիթէի նոր առնձգութեանց դէմ: Ճավիտ պէյ քոմիթէէն անգամ ըլլալուն, այդ երաշխաւորութիւնները ձեռք կրնան ձգուիլ քոմիթէին տկարացումովը միայն: Գերման թերթը կ'աւելցնէ. «Կրնայ ըլլալ որ բանակին մէջ Շէվքէթի կուսակիցներուն և քոմիթէի բարեկամներուն միջև պառակտումը հետզհետէ կը չնչուի, ինչ որ յոռետես հեռանկարներ կը պարզէ:»

ԽՈԼԵՐԱՆ

Աւջի օր, քանի մը ժամուան ընթացքին, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ ոեւէ դէպք չպատահեցաւ: Քաղաքապետութիւնը կը ծանուցանէ թէ վերջերս մարդ մը կասկածելի նշաններով մեռած էր: Միքրոպագննական քննութեամբ հաստատուած է որ այդ անձը քոլերայէ բռնուած էր: Սեպտ. 13էն ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ բռնուողներուն թիւն է 102, մեռնողներունը՝ 62:

*** Տրապիզոնի մէջ՝ 2 դէպք, Պաղտատի մէջ՝ 5 դէպք, Քէօզմէրի մէջ՝ 5 դէպք, Սպուճիրայի մաքրանոցին մէջ՝ 3 դէպք, Պաքուպայի մէջ՝ 5 դէպք, Խանէքինի մէջ՝ 1 դէպք և Սամարայի մէջ՝ 14 դէպք, հոկտ. 14ին:

*** Իւչիւլ/էզի (Զօնկուլտաք) մէջ, 2 դէպք Զամ-Տամէի մէջ, մէկ դէպք և Զօնկուլտաքի մէջ մէկ դէպք: Տրապիզոնի մէջ 3 դէպք հոկտ. 14ին: Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ, 16 դէպք, հոկտ. 14ին: Պասրայի մէջ, 5 դէպք, հոկտ. 13ին:

ՏԷՄՕՔՐԱԹ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ տէմօքրաթ կուսակցութեան պետ տօքթ. Իպրահիմ Թէմօ պէյի հետ: Նախարարը Թէմօ պէյի ուշադրութիւնը հրաւիրեց տէմօքրաթ կուսակցութեան հետեւած ոչ-հայրենասիրական ընթացքին վրայ: Թալաթ պէյ յարեց թէ կառավարութիւնը պիտի ստիպուի խիստ միջոցներու դիմելու և Թէմօ պէյը հրաւիրեց դադրեցնելու բոլոր այն հրատարակութիւնները, որոնք կրնան երկրին շահերուն վնասակար զըրոյցներ հրապարակել:

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Տեքէչ Օքուման կը գրէ. «Քանի մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ քիչ ատենէն պաշարման վիճակը պիտի վերնայ Պոլսոյ մէջ և Պատերազմական Ատեանը պիտի ջնջուի: Կ'ըսուի թէ գաղտնի քոմիթէի գործին ձախողուածը մեծապէս նպաստած է այդ որոշումը տրուելուն: Բարձրագոյն շրջանակներու մէջ չի հաստատուիր այդ լուրը: Միւս կողմէ, իրազեկ անձեր կը հաւատան թէ պաշարման վիճակը պիտի վերնայ Խորհրդարանը բացուելէն օր մը առաջ: Բայց այս լուրն ալ հաստատութեան կը կարօտի:»

ՆՈՐ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ելմտական նախարարութիւնը տենդոտ կերպով առաջ կը տանի ելմտացոյցին պատրաստութիւնը, որպէսզի Խորհրդարանին նստաշրջանի վերաբացման պատրաստ ըլլայ ան: Կրթական նախարարութիւնը իր ելմտացոյցին մէջ 380 000 ոսկիի յաւելուածական վարկ մը կանխատեսած էր: Բայց պետութեան ելմտական վիճակը 1326 տարուան ելմտացոյցէն աւելի ծախքեր չթոյլատրելուն պատճառաւ, կրթական նախարարութեան վերադարձուեցաւ իր ելմտացոյցը, 1326 տարուան ծախքերուն չափ գումար մը նշանակելու Նոր ելմտացոյցին մէջ: Սակայն նախնական նոր վարժարաններու հաստատման համար վարկ մը պիտի յատկացուի:

ՀԵԼԼԷՆ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԸ

Մէկ քանի օր առաջ Սէլանիկի իշխանութիւնները ձերբակալած էին Քարասան Սֆաքի անուն մարդ մը երբ Գիրէմ կ'ուղեւորէր: Այդ մարդը ամբաստանուած է թէ Գիրէմ կ'երթար հրոսախումբեր կազմելու և սահմանագլուխը անցնելու համար: Քարասան Սֆաքիի վրայէն գտնուած են երկու յանձնարարական նամակներ, մէկը յոյն ուսուցիչ Մաթէայի ուղղուած, միւսը խոզակի վաճառական Հաճի Թանոնի ուղղուած, երկուքն ալ Կէվկէլիի մէջ հաստատուած: Այդ երկու անձերն ալ ձերբակալուած են: Ասոնց բնակարաններուն մէջ կատարուած խուզարկութիւններու միջոցին երևան ելած են կարգ մը վաւերագիրներ, որոնք կը հաստատեն թէ յիշեալները Էթնիքէ Էթէրիայի անդամ են: Սէլանիկէն երկու թարգմանիչներ ղրկուած են Կէվկէլի, գտնուած թուղթերը թարգմանել տալու: Քարասան Սֆաքի ալ Սէլանիկ ղրկուած է:

ՍԻՆԿԷՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ

Հաճոյքով կ'իմանանք թէ «Սինկէր» կարի մեքենաներու ընկերութիւնը Պրիւքսէլի վերջին տիեզերական ցուցահանդէսին մեծ մրցանակը շահած է: Ասիկա՝ բոլոր աշխարհիս մէջ անմրցելի հանդիսացած Սինկէրի կարի մեքենաներուն կատարելութեան և գերազանցութեան մէկ նոր և փայլուն ապացոյցը ըլլալով, ջերմապէս կը շնորհաւորենք նոյն ընկերութիւնը իր այս նոր յաջողութեան համար, որ կուգայ աւելնալ այնքան ուրիշներու վրայ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԳՈՂ ԹՐՔՈՒՀԻՆԵՐ.—Երկու Թուրք կիներ, Խատիճէ և Զէյնէպ, ընկերակցութեամբ Տավուտ անուն մարդու մը, Ղալաթիոյ քարափին վրայ լումայափոխի մը դիմելով ուզեցին 5 ոսկինոց մը մանրել տալ: Այն միջոցին երբ լումայափոխ Նորիկ կը փոխէր դրամը, երկու Թրքուհիները 40 օսմ. ոսկիի գումար մը չորթեցին ցուցափեղկէն: Կիներու մեկնումէն յետոյ, լումայափոխը նշմարելով եղած գողութիւնը, ոստիկանութեան բողոքեց:

ԶԵՂԾՈՒՄ.— Միւրէթթէի երկրագործական պանքայի պաշտօնեաներէն Ֆախրի էֆ. 171,400 ղրուշի զեղծում մը գործած է: Քննութիւն բացուած է:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Կէլիպոլուի նամակատան նախկին տնօրէն Ահմէտ էֆ., որ 1600 օսմ. ոսկի չորթելով անհետացած էր, վերջերս ձերբակալուած է:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Աւջի գիշեր գողեր մտնելով Բանկալթի, զինուորական վարժարանին դիմաց գտնուող մանրավաճառի մը խանութը, գզրոցին մէջ գտնուած 4 ոսկին ու մանրուք դրամները և սիգարէթի առաջնակարգ տուփերը գողցած են:

ԿԱՏՂԱԾ ԵԶԻ ՄԸ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Անցեալ օր, քանի մը չափ եզեր Թօփանէի սպանդանոցը տարուած ատեն, անոնցմէ մէկը կատղելով, սկսաւ վազել Պօսթան Պաշիի ուղղութեամբ: Ճամբուն տղայ մը վիրաւորեց: Ցետոյ դէպի Եէնի-Զարշը ելաւ եզը: Ոստիկան մը ուզեց անոր ճամբան գոցել: Բայց գլխէն և մէջքէն վիրաւորուեցաւ: Եզը ճամբուն վրայ գտնուող վարձու կառք մը բզիկ բզիկ ըրաւ: Կալաթ-Սէրայի մօտ, ոստիկանութիւնը որոշեց կենդանին սպաննել, ցաւալի արկածներու վերջ տալու համար: Բայց եզը ռեվոլվէրի երեք գնդակ ընդունելէ յետոյ, շարունակեց իր կատաղի վազքը դէպի Համալ-Պաշի փողոցը: Հոնկէ անցաւ Գալըճը Գուլլուգ և դէպի Փերիգիւղ ու Շիշլի ուղղուեցաւ: Ցայտնի չէ թէ ո՛ւր գացած է կատղած կենդանին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ

Որչա՜փ փոխուած, եթէ կ'ուզէք ըսենք, որքա՛ն յառաջացած են մեր բարքերը:

Առաջ, հին բարի օրերը, վարչութիւն կամ պատրիարք տապալելու համար, ի՜նչ յոգնութիւն, ի՜նչ խրախանգում, ի՜նչ որոտընդոստումներ հարկաւոր էր: Լրագրական պայքար, բողոք, հանրագրութիւն, վիճաբանութիւն, եկեղեցիներու մէջ «չիփլի պառալ», Պատրիարքարանի առջեւ ցոյցեր կազմակերպել, հանրային կարծիքը պատրաստել, ժողովներու մէջ անվերջ բանավէճեր, ամիսներու և շատ անգամ, տարիներու աշխատանք հարկաւոր էր Պատրիարք մը տապալելու համար:

Հիմա յառաջդիմութեան, ազատութեան մանաւանդ ազատ խօսքի ու ազատ մտածողութեան այս դարուն մէջ, հարկ չի կայ այդպիսի չէրիաթճիական, ըէաքսիոնէրական կամ համիտական միջոցներու դիմելու:

Ազատախոհ, գիտակից շրջանները կան հիմակ որոնք ազգին գերընտիր մասին ղեկավարութեան տակ, սահմանադրականօրէն ու օրինաւորապէս, գաւազան մը կ'իջնեն վարչութեան անդամի մը գլխին և Պատրիարք ու Վարչութիւն մէկ վայրկեանի մէջ գետին կը տապալեն, անդառնալի կերպով:

Ինչպէ՜ս չհիանալ գիտակիցներու այս փայլուն գործելակերպին վրայ:

Զարմանալի է սակայն որ Ազատամարտ փոխանակ եօթներորդ երկինք բարձրացնելու օրուան հերոսը, Պ. Ենովք Շահէն, ատ տարօրինակ գեկոյցը կը հրատարակէ իր երէկի թիւին մէջ:

«Նկատելով որ Գում-Գափուի դաշնակցական ընկերներէն Պ. Ենովք Շահէնի ունեցած միջամտութիւնը Ազգային Վարչութեան Ատենապետ Տօքթ. Սեղբոսեանի հետ՝ կրելով հանդերձ անհատական բնոյթ, հակառակ է մեր կուսակցութեան ընդհանուր վերաբերմունքին հանդէպ Ազգային Կեդր. իշխանութեան,

«Կեդրոնական կոմիտէս յիշեալ ընկերը ժամանակապէս կը կախակայէ անդամակցութենէ, մինչեւ որ արդէն իսկ բացուած քննութեան արդիւնքէն ետք պատշաճը տնօրինուի՝ համաձայն կազմակերպութեան ներքին կանոններուն: Յ. Հ. Դաշնակցութեան Կ. Պոլսոյ Կեդր. Կոմիտէ:»

Զարմանալի չէ՞ այս ուրացումը, արդէօք Դաշնակցութիւնն ալ չերիաթճի դարձաւ, ո՛ն ալ փաթթոցը կապեց գլուխը...

Եւ ի՜նչ ճղճիմ բան «անհատական բնոյթ»ի վերագրել իրենցմէ մէկուն այս վսեմ ու գիտակից ժէսթը: Մինչ ինքն իսկ հերոսը, ժամանակին մէջ նամակ մը հրատարակելով իբրեւ իր ըրածը արդարացնող պարագաներ վարչութեան ամբողջ գործած «սխալ»ները կը յիշէ:

Ըստ իս Պ. Ենովք Շահէն իրաւունք ունի պատուոյ Ատեան պահանջելու Կեդր. Կոմիտէի դէմ, որ անհատական բնոյթ տալու ձգտելով գործին՝ անոր մեծութիւնը կը նսեմացնէ:

Չէ՛, Ազատամարտ ջա՛ն, գաւազանահարութիւնը ընդհանրական բնոյթ ունի, ազատ մտածումի, գաղափարային բարձրութեան, մաքուր բարքերու գործիքն է այն, գերագոյն, անհերքելի փաստը, համոզիչ, կախարդիչ, հրաշագործ փաստը:

Այն միակ փաստը որով մինչեւ հիմա ձեր առաւելութիւնը ապացուցիք:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԾԱԽՔԵՐԸ ԵՒ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ

Ստորեւ կը հրատարակենք Ազգ. Պատրիարքարանի հասոյթներու և ծախքերու բաղդատական ցուցակները գաղափար մը տալու համար անոնց վրայ:

ՀԱՍՈՅԹ

	1909 Յն. 1 սեպ. 30	1910 Յն. 1 սեպ. 30
Ազգ. տուրք	66200 —	69850 —
Մուգաթա	1[illegible]345 —	27436 75
Գանչէլէր	29479 50	29098 25
Պետական նուէր	40862 25	35789 25
Դիւանական	88829 50	64264 —
Առ ու ծախ	112[illegible]39 50	162213 —
Ամուսնական	31311 —	33821 —
Վ. երդմ. պշտօթղթ.	17529 25	56178 50
Վագֆ	1593 75	8072 —
Տոկոս և դրամ. շահ	— —	8170 25
Նուէր	835 50	6365 25
Զանազան հասոյթ	2200 50	280 —
Գումար	404023 75	519536 25

ԾԱԽՔ

	1909 Յն. 1 սեպ. 30	1910 Յն. 1 սեպ. 30
Թոշակ	263737 50	294171 —
Ազգ. Ժողով	13131 50	17255 —
Կրթական	424 —	880 —
Յարաբերական	21500 75	17853 —
Դիւանատուն	16911 75	20755 75
Բնակութիւն	11188 —	16432 50
Տրոց հաւաքում	— —	6874 50
Զանազան	24239 25	12041 50
Նպաստ և նուէր	— —	19599 25
Գումար	351132 75	403852 50

ՄԻԱՄՍԵԱՅ ՊԱՏԿԵՐ

(Սեպտեմբեր)

ԾԱԽՔ

	1909	1910
Թոշակ	30835 —	19950 —
Ազգ. Ժողով	1206 —	840 —
Կրթական	424 —	100 —
Յարաբերական	1824 —	1886 25
Դիւանատուն	3935 —	2606 50
Բնակութիւն	774 50	2156 50
Տրոց հաւաքում	— —	247 50
Զանազան	1257 75	179 25
Նպաստ և նուէր	— —	358 —
Ընդհ. գումար	40256 25	28324 —

ՀԱՍՈՅԹ

(նոյն ամսոյ)

	1909	1910
Ազգ. տուրք	6100 —	6350 —
Մուգաթա	1110 —	— —
Գանչէլէր	— —	— —
Պետական նուէր	— —	— —
Դիւանական	192 50	1338 50
Առ ու ծախ	14198 —	19206 —
Ամուսնական	2075 —	3990 —
Վ. երդմ. պշտօթղթ.	3065 —	3549 75
Վագֆ	112 50	1086 50
Տոկոս և դրամ. շահ	— —	40 25
Նուէր	— —	296 25
Զանազան հասոյթ	32275 —	— —
Ընդհ. գումար	27175 75	37855 25

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Ս. Պատրիարք հայրը, վերջնականապէս մտադրած է իր հրաժարականը ներկայացնել Ազգ. Ժողովին, որ նիստ պիտի հրաւիրուի յառաջիկայ ուրբաթ օրուան համար: Թէև ուրիշ իրազեկներ կը հաւատան թէ՝ Ն. Ամենապատուութիւնը դեռ վերջնական որոշում մը չէ տուած իր հրաժարականի մասին:

ԱՆՕԹԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Խորին ցաւով կը լսենք թէ՝ Եդեսիոյ նախորդ առաջ. տեղապահ Տ. Կորիւն վրդ. Ելլէթիրէճեան, աւջի գիշեր վախճաներ է Նարլը Գապուի մէջ, լքուած և բացարձակապէս... անօթի: Վստահելի աղբիւրներէ քաղած մեր տեղեկութեանց համաձայն, հանգուցեալը շատ անգամներ, հակառակ իր հիւանդագին վիճակին, մինչեւ Պատրիարքարան կուգայ եղեր հեռուէն, չոր հացի մը փարա խնդրելու համար և սակայն ամէն անգամուն ալ կը մերժուի եղեր: Եւ այս եկեղեցականը որ այսօր կը մեռնի անօթութեան մէջ և լքուած ազգ. իշխանութիւններէն, 15-20 երկար տարիներ գացած է ուր որ զինքը պաշտօնի կոչած է ազգ. իշխանութիւնը: Ամենատագնապալի օրերուն պաշտօնավարած է Չարսանճագի, Մուշի, Զմշկածագի, Եդեսիոյ մէջ և վերջին անգամ որոշուած էր որ Բաղէշ երթայ և սակայն իր պաշտօնատեղին մեկնելէ առաջ Պոլիս եկած էր իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար: Հանգուցեալը 55 տարեկան հազիւ կար և բնիկ Երզրումցի էր:

ՆՊԱՍՏԻ ԲԱՇԽՈՒՄ

Անկէ առաջ ծանօթ գործիչ Պ. Անդրանիկ Պուլկարիոյ հայաբնակ քաղաքներուն մէջ 227 ոսկի հանգանակած և ղրկած էր պատրիարքարան՝ Մուշի ազգ. կրթութեան գործին յատկացուելու համար: Այդ գումարը ղրկուած ըլլալով Խարախանեան Սրբազան այժմ կը ծանուցանէ թէ՝ այդ գումարէն քսանական ոսկի յատկացուեր է Ս Կարապետի և Առաքելոցի վանքերու որբանոցներուն և հինգական ոսկի ալ Ս. Յովհաննու վանքի ու Մուշի աղջկանց որբանոցներուն: Իսկ մնացեալ գումարը յանձնուեր է տեղւոյն ուսումն. Խորհուրդին որպէսզի յարմար եղանակով մը գործածէ:

ՀՕՃԱ ՂԱԶԱՐԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Թիֆլիզէն իշխան Արղութեան-Երկայնաբազուկ մայրաքաղաքս եկած ըլլալով, երէկ ներկայացաւ Ս. Պատրիարք հօր և տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հօճա Ղազարի ժառանգութեան խնդրին նկատմամբ և խնդրեց որ այդ անձին ժառանգութեան վերաբերեալ պաշտօնաթուղթերուն մէկ օրինակը իրեն յանձնուի, քանի որ ինք տիկ. Կատարինէ անուն ժառանգորդի մը փոխանորդն է:

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Վանա Վարագայ վանուց հոգաբարձութիւնը 1907—10 տարիներու մատակարարութեան հաշուեկշիռը ղրկած է Պատրիարքարան:

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի խնամակալութեան անդամներէն Զարեհ էֆ. Խորասանճեան կրկներ է իր հրաժարականը:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ օր Ազգ. Ժողովի [illegible] դիւանին կողմէ Բ. և Գ. ատենապետ Պարգեւ էֆ. Փափազեան և Հրանդ էֆ. Ասատուր, ինչպէս նաեւ Բ. ատենադպիր Երուանդ էֆ. Օտեան այցելութիւն մը տալով վարչութեան ատենապետ տօքթ. Սեղբոսեան էֆէնտիի, յանուն Դիւանին իրենց խորին ցաւը յայտնեցին իրեն դէմ գործուած անլուր ու վայրագ յարձակման մասին: Տօքթ. Սեղբոսեան էֆ., որուն վէրքը թեթեւ է բարեբախտաբար, սակայն դուրս չելլեր և գլուխը կապած կը մնայ: Այցելութեան միջոցին խօսք բացուելով տեղի ունեցած եղերելի դէպքին վրայ, յարգելի տօքթորը յայտարարեց թէ բնաւ խօսք չէ փոխանակուած յարձակիչին ու իր միջեւ.

— Միայն «Գաղը Դիւզ» և «Թաղական Խորհուրդ» թերթերը անորոշապէս լռեցին ու յանկարծ զգացին գլխուն իջնող հարուածները, բաց է վարչութեան ատենապետը:

Չենք գիտեր թէ Ժէօն Թիւրք թերթը ինչ պղտոր աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութեան յոյսով՝ գրած է որ իբր թէ տօքթորը անարգած ու «սրիկայ» կոչած ըլլայ Ենովք Շահէնը, մինչ ո՛չ մէկ Հայ թերթ այդպիսի բան մը գրած էր:

Ժէօն Թիւրք պէտք չունէր այդպիսի սուտեր յերիւրել իրողութեան մը մասին որ բոլորովին օտար է իրեն համար: Տարբեր բան եթէ այդ խեղաթիւրումը մասնաւոր նպատակով մը եղած է:

ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութեան պաշտօնեաներէն Սըվաճի Նահապետի անլուր զեղծումներուն վերջ մը դնելու և յիշեալը իր պաշտօնէն վտարելու համար, Բերացի 250 թաղեցիներ հանրագրութիւն մը ներկայացուցած են Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութեան:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դ. Հնչակեան կուս. Ուսանողական Միութիւնը կազմած է շարք մը սիսթեմաթիք դասախօսութիւններ: Առաջին դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի հոկտ. 17 առաւօտեան ժամը 4ուկէսին (Ը. Թ.) Կէտիկ-Փաշայի Մեսրոպեան դպրոցին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր Արշէն-Բեթուր նիւթ ունենալով պատմութեան փիլիսոփայութիւնը և պատմական մաթերիալիզմը Պոլսոյ բոլոր ուսանողութիւնը կը հրաւիրուի ներկայ ըլլալու:

Ս. Դ. Հնչ. կուս. Կ. Պոլսոյ Ուսանողական Միութեան վարչութիւն

***

Սահմ. Ռամկավար կուսակցութեան Սկիւտարի Ակումբին հրաւէրով վաղը, կիրակի, ժամը 7ին (Ը. Թ.) Լաարակ սրահին մէջ պիտի բանախօսեն Պ. Պ. Տիրան Չրաքեան և Վահան Թէքէեան:

ԹԱՏՐՈՆ

Այս երեքշաբթի, Բերա, Օտէօն Թատրոնին մէջ, եւրոպական ժամը 9ին, արտասովոր և շքեղ ընտանեկան երեկոյթ մը պիտի տրուի ծանօթ կատակերգակ Պ. Ա. Պէնլեանի կողմէ: Պիտի ներկայացուի «Սէրը ինչ է» քօմէտի մէկ արար, Լէպլէպիճի Հօրհօրի Բ. արարէն «Պարէգ Ալլան»ը պիտի երգէ օր. Ռօզալիա, ինչպէս նաեւ Բամբ Որոտան և «Ո՜հ ինչ անոյշ», «Դասերնիս շարունակենք» քօմէտի 3 արար, ինչպէս նաեւ հայ գաւառական երգեր ու պարեր: Գիները խիստ չափաւոր. ընտիր նուագախումբ:

“ՀԻ-ՀԻ-ՀԻ„
Այսօր ամէն կողմ փնտռեցէ՛ք Ընկեր Կիկօի այս նոր երգիծաթերթին 18րդ թիւը: Ուրեմն խնդալէ մարելու համար փնտռեցէք այսօրուան «Հի-հի-հի»ն ուր՝ ծայրէ ծայր լեցուած են երգիծական զաւեշտական յօդուածներով:
Զոյգ մը ծաղրանկարներ:
10 փարա

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պէրլինէն կը ծանուցուի թէ օսմ. 150 միլիոնի փոխառութիւնը հարիւրին 7 սակով պիտի կնքուի: Մէնէալ սըն թունն ալ պիտի մասնակցի: Գերման խմբակին պիտի տրուի նաեւ յառաջիկայ փոխառութեան գործը, որուն գումարն է 15 միլիոն օսմ. ոսկի:

ԱՒՍՏՐԻԱ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Կ. Պոլսէն Պուլկար Թերթերուն կը հեռագրեն թէ Աւստրիա-Հունգարիա լիազօր իրաւասութիւն տուած է Թուրքիոյ, ամէն միջոց ձեռք առնելու Մակեդոնիոյ խաղաղացման համար: Աւստրիա իր աջակցութիւնը խոստացած է Թուրքիոյ, մօտաւոր դրացիին դէմ կռուելու համար, եթէ այդ դրացին յանդգնի խաղաղութիւնը խանգարել:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Վաւերական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ աւստրիական քաղաքականութիւնը կը ջանայ մերձեցում մը առաջ բերել Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ, որպէսզի Թուրքիան, Յունաստան և Ռումանիան Սլաւներուն դէմ հանէ: Աւստրիա-Հունգարիա այս իմաստով խորհուրդներ տուած է Թուրք կառավարութեան:

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԷՏԻՐՆԷԻ ՄԷՋ

Սուլթանը Էտիրնէի մէջ իր ներկայութեան ընթացքին ընդունած է տեղւոյն հասարակութեանց բոլոր հոգեւոր պետերը, հիւպատոսները և նահանգին համայնքներուն պատուիրակները: Յոյն հասարակութիւնը գեղարուեստական ասեղնագործութիւն մը նուէրած է Սուլթանին:

ՊՈՅՔՕԹԸ

Օսմ. Բօյքոթի Սէլանիկի կեդրոնը իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ որոշում տուած է պոյքօթը շարունակելու Հելլէն ապրանքներու և շոգենաւերու դէմ:

ՀԵԼԼԷՆ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲ

Բրէվէզայէն կը հեռագրեն թէ չորս ժամ կռիւ տեղի ունեցած է 6 հոգինոց հրոսախումբի մը և զինուորական ջոկատի մը միջեւ: Հրոսախումբը նուաճուած է:

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պ. Վէնիզելոս օրագրողի մը յայտարարած է թէ կրետական խնդրին վերջնական լուծումը պաշտպան տէրութիւններէն կախում ունի և թէ Յունաստան պատրաստ է ընդունելու տէրութեանց ոեւէ որոշումը:

ԼԱՒ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉԸ
ԿԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԲԻՆՔ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԸ
Կանոնաւոր շրջաններու մէջ, կիներու ուժերը դժնդակ փորձերու կ'ենթարկուին: Երբ այդ ամսական յոգնութեանց վրայ օրական տաժանելի աշխատութիւններն ալ աւելնան, զարմանալի չէ որ արիւնը տկարանայ և ուժասպառութիւն առաջ գայ: Տկարացած կիները Բինք դեղահատներուն մէջ ճշմարտապէս իրենց յարմար կազդուրիչ մը պիտի գտնեն: Կիներու հիւանդութիւնները ընդհանրապէս արեան տկարութենէ առաջ կուգան: Արեան այս աղքատ վիճակը արմատապէս կը բուժուի Բինք դեղահատերով: Այն նորատի աղջիկները, որոնք արբունքի շրջանին Բինք դեղահատները գործածած են, խանգարումներէ և նեղութիւններէ զերծ կը մնան: Բինք դեղահատները արագ բարելաւում առաջ կը բերեն սակաւարիւնին վիճակին մէջ: Կը բաւէ քիչ յարատեւել այդ դարմանումին մէջ, կատարելապէս բուժուելու համար:

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400.000 ՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Քարափին վրայ
Կ.ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պաղչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ
Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ հասած նոր ապրանքները ցուցադրուած են: Այս առթիւ ընտանիքներու ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ իր մթերքին ճոխութեան ու զանազանութեան և գիներու չափաւորութեան վրայ, որոնք անփոփոխ են և էթիքէթներով նշանակուած: Ընկերութեան նպատակն է հանրամատչելի դարձնել Իզմիրի գորգերը, որոնք ամբողջ աշխարհի մէջ համբաւ հանած են:

Օ ՌԸՆԱՐ ՊԼԷՕ
Պ. ՀԱՅՄՈՎԻՉ
ՓՈՒԹԱՑԷ՛Ք, ՓՈՒԹԱՑԷ՛Ք ԵՒ ԳԱՑԷ՛Ք ՏԵՍԷ՛Ք
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆԻ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԸ
Այս վաճառատան մէջ կը ծախուին ձմրան գլխարկներու մօտէլներ, մուշտակէ թօքեր, մուշտակներ, էթօլներ, փողկապներ եայլն: Մուշտակեղէնի անվիճելի մասնագէտ Պ. ՀԱՅՄՈՎԻՉ, որ այդ վստահելի վաճառատան՝
„Օ ՌԸՆԱՐ ՊԼԷՕ“
Բերա Բասաժ Բաճայիա թիւ 3-4
տէրն է անսպառ ճաշակով մը ընտրութիւններ ըրած է: Պ. ՀԱՅՄՈՎԻՉ փափագելով իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնել վայելչութեան և կատարելութեան տեսակէտով, Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան միջոցին գնած է վերջին նորաձեւութեան համաձայն պատրաստուած ամէն տեսակ ձմեռնային գլխարկներու և մուշտակներու մթերք մը,
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕԴԸ
ՆՈՅՆՊԷՍ
ԵՒ ԵԼԵՔՏՐԱԿ. ՆԻՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

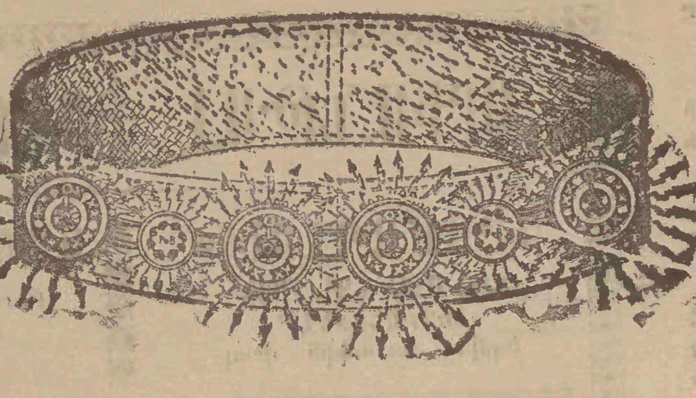

ՓՈՐՁԵՑԷՔ
ԲՆՈՒԹԵԱՆ
ԴԱՐՄԱՆՆԵՐԸ

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ,
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԿՐԵՑԷՔ
ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ
ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՏՈՔԹ. ՊԻԶԱՐՏՕՆԻ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԻԱԿ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ
ՆԱՑԷՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՋՕՌԱ
Ղալաթիա, Սէն Բիէր խան
Թիւ 25—26

Ամենէն ապահով, լաւագոյն եւ ամենաազդու դարմանն է հետեւեալ հիւանդութիւնները բուժելու համար, որոնք արեան անմաքրութենէն առաջ կուգան.—Գլխացաւ, յօդացաւ, յօդատապ յօդերու այտուց, ջղացաւութիւն, խոստուք, սիաթիք, գլխի պտոյտ, ամլութիւն, անկարողութիւն, ջղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, ստամոքսի տկարութիւն, ջլախտ, աւազախտ, յիշողութեան կորուստ, նիհարութիւն, կիներու տկարացումը եւայլն։

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻԻՆ գինն է ֆրանք 40 թիւ 1, ֆրանք 50, թիւ 2, ֆրանք 75՝ թիւ 3։ Կը ծախուի Փարմասի Ֆրանսէզ, Ս. Ռըպուլ, սիթէ Րուժէլի, Բերա։

15000 ՔՈՒԲՈՆ

ՔՕՍԹԻՒՄԻ ✻ ✻ ✻
ՊԱՐՏԷՍԻՒԻ
ՊԱԼԹՕՅԻ
✻ ✻ ✻ ՊԱՆԹԱԼՕՆԻ
ՀՄԱՐ
ՑԱՆԴԷՋԻ ԺԻՂԵՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊԷՏՔ Է ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԱՅՑԵԼԵԼ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՊՈԼԻՍ, Սիրքէճի, Թրամուէյ ճատտէսի, Քէօբրիւլի խան, թիւ 24
ՆԳԼ. ԱՍՈՒԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՔՈՒԲՕՆՆԵՐ
ԱՆՓՈՓՈԽ ԳԻՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՑ Է ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ 12—20

Փոխարժէքը կը վճարուի այն ապրանքներուն որոնցմէ գոհ չի մնար յաճախորդը

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիէրա	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթիոքօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սպերօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտասքօ	5540	Նէգօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օհիօ	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էսքիմօ	1841	Քլէօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիպսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ռուպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաղօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտէր	2272	Րիալթօ	3329	Վ. Ուիլսըն	2391
Սօռէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօդօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կըտանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րօզարիօ	136	Մայօն	

Տիտօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօն, հոս ժամանած է։
Մօրինօ շոգենաւը, նաւապետ Մէքարէնի, հոս ժամանած է։
Թոմիօ շոգենաւը, նաւապետ Ուընթըն, Հոկտ. 26ին հոս կը սպասուի։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՍՕՆ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 108

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌՈՒԵՑԷՔ
Ռուսական Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸՆ
ՓԱՐԻԶ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱ
Զտուած Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ
Օ ՏԸ ՔՈԼՈՆԵԸ թիւ 65
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԷ
ՊԱՐՖԻՒՄԸՐԻ, ՄՕՏԷՐՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ, ՓԱՐԻԶ ՄՈՍԿՈՒԱ
Ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար
Բ. ԲՈՒՍՏԻԱՆՈՒ

[illegible]՝ ռուսական առեւ. վաճառատուն, Բերա, Բասաժ Բաննայեա, թիւ 4
լաւագոյն լուսաւորութիւնը կանսով վառուած լամբարներու համար

Ամէն ոք քարիւղով լամբարներուն տեղ կրնայ գործածել մեր լամբարները, առանց ա եւ է ծախք ընելու։

Խիստ չափաւոր գիներով կը ծախուին եասնա սէնաքուրա, լուսաւորութեան համար պատրաստուած մասնաւորապէս. եասնա սէնաքուրայի կեղծերը ըլլալուն, ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ իմ նշանատախտակիս վրայ։

Ռուսական առեւտրական վաճառատուն, Բերա մեծ փողոց,
Բասաժ Բաննայեա, թիւ 4 11—13

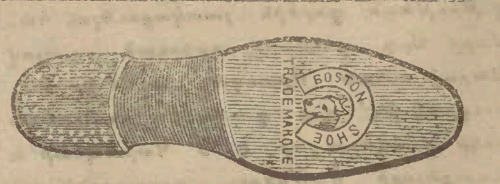

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

Բերա, Տէօրթ Եօլ աղըզ,
Խէնտիքլի Բաղասի ղըմաց, թիւ 450
ԳԱՐԼՕ ԱԻՆԱՄ

Ամերիկեան կօշիկներ, արանց համար	85 ղր
« պօթ » »	85 »
Սթամպօլ ֆօրմաը պօթ, արանց եւ կանանց համար, կապիչով և կոճակով	65
Վիտէլա պօթ, կապիչով եւ կոճակով	55
Կլասէ սկարբէն, թոքայով վերջին նորաձեւութեամբ	45
Տղայոց համար, 4—8 տարեկաններու	15
» » 9—15 »	30
Արանց համար կրկնակօշիկ, ամերիկեան	23
Կանանց » »	17
Պզտիկ աղջիկներու » »	14
» տղոց » »	11

Ձմրան համար տեսակ տեսակ բանթուֆներ
5 ամիս պայմանաժամ
ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 20—15

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Ալէնճայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Աքքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաքովօ, Եքաթերինոտար, Էլիզապէթկրատ, Իժմայիլ, Կերսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանդ, Քրեմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայեվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքօլայեվսք, Նովօրոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բոքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլթավա, Ռիկա, Ռիազան, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմֆէրոպոլ, Զիթօմիր, Թիւմէն, Թոմսք, Վէլիքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօզնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. —Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինեց, Եւրատօրի, Թաքօվքա, Նիքօբոլ և Սրօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ Խնայող. Անուանի նպաստաւոր տոկոս։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108 ղր.
» » » վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար տարին	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համար տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ Բաժանորդագինները անպայման կանխիկ, ծանուցումները առանձին կը սակարկուին. Դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանտա պօսթն է։

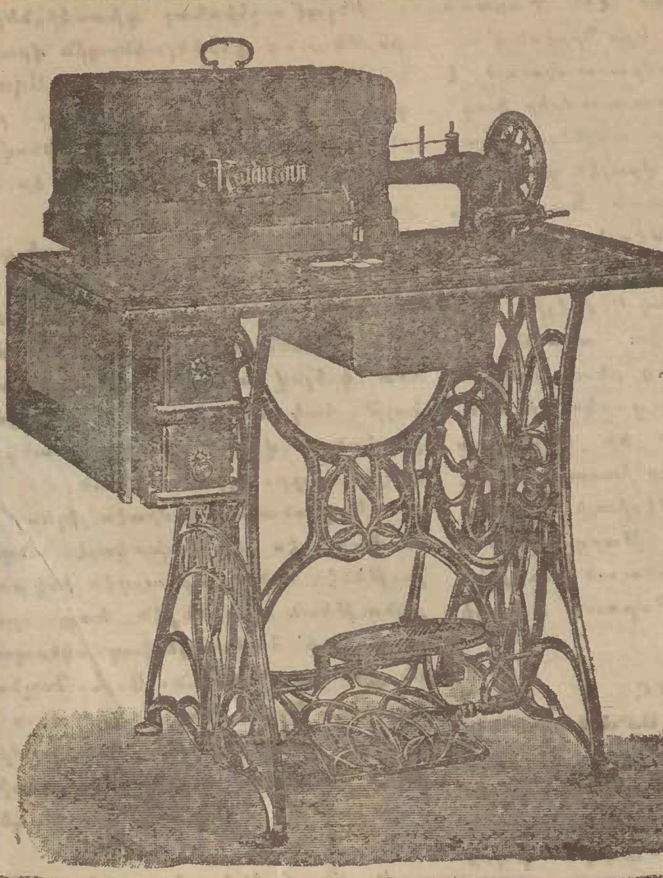

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԽՍՏԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա. Խիւտավէնտիկեար խան թիւ 3, 4—14 15
Մէրճանճը, Պէշիկթաշ, Աքարէթլէր թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ Ճէնէրալ Ինշուրանս Քորփորէյշըն Լիմիթըտ
Անգլիական ապահովագրական ընկ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան Կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բօլս Չըրչեարտ Լընտըն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
Օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական մ'և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. Հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնները զանազան սէնտիքաներու գիներէն ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՁՕՐՃ ՉԻԶՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՍԱԼԻԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 և ՊՈԼԻՍ

ԼԱ «ԲՐԷՎՈՒԱՅԵԱՆԹ»

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1888ԻՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և [illegible]ընդութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամենուն մատչելի, ամիսը 5 ֆր. էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Յունիս 15ին դրուած գումար՝

21,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՓԱՍԱԺ

Տնօրէն
Թ. ԹԸՊՈՒԼ
29—37

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պիլտինկ Չըրչ Սթրիթ։

Ընկ. դրամատունն է Տհը Լոնտոն էնտ Բրովէնշըլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվըրփուլ։

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Չէմպըրս, Պօնտ Էյթ Տարլինկթըն
Ընկ. դրամատունը.—Տհի Լօնտօն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ-Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակագին։ Ապահովագրական ընկերութեանց համաձայնագրովէն (սէնտիքա) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լազոր Տնօրէն (Manager)
ՎԻՐՃԻՆ Օ. ԴՈՒԼՖԱՅԵԱՆ
Secretary
ԷԴՈՒԱՐԴ ՃԱՊԵԱՆ

Կալաթա, Իլիասի խան, թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքոբիի, պռոնքօսքոբիի, էօզօֆակօսքոբիի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրա եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս չակէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներուն Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ ժիպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը. Բերա. Շիշլի ճամբոյ, Թագսիմ. ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ իկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 55—28

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906էն
3,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906էն
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Իսթամպուլ, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Ստամպօլ)
Մանչեսթր, Իզմիր եւ [illegible]

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ ընծայել կը փափաքի Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի [illegible] վրայ [illegible]։ [illegible] կը բանայ։ Արժէթղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ [illegible] կը կատարէ [illegible] վրայ, [illegible] կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի է առ վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան օրոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք տը Սալոնիք ֆոքր վճարումներու համար [illegible] [illegible] մը ունի, [illegible] պայմաններով։

ՇԱՎՈՒՇ ՕՂԼԻ

Սիկառի Թուղթը
ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ ՆԻՒՑ
ԹԻՒ 14

Խարխանիչ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ասոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտ մաքսատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառներ, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը ջնեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գծուած խարխանիչին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ